

NYE BYROM I HARSTAD SENTRUM

FASE 2B:

SKISSEFORSLAG - BYROM HARSTAD SENTRUM "MITT HARSTAD"

22 NOVEMBER 2017

RAMBOLL

Forord

Utarbeidelse av skisseprosjekt byrom i Harstad sentrum "Mitt Harstad", er utført på oppdrag fra Harstad kommune ved Drifts- og utbyggingsenheten.

Prosjektet består av to (/tre) faser:

- Fase 1: *Strakstiltak på Rikard Kaarbøs plass*
- Fase 2: *2A Arbeidsnotat - Skisseforslag Rikard Kaarbøs plass og 2B - Skisseforslag Byrom Harstad sentrum "Mitt Harstad"*

Dette skisseprosjektet for permanent opparbeidning/ opprustning av de sentrale byrommene i Harstad utgjør Fase 2B i den todelte prosess, der den første delen bestod av etablering av midlertidige strakstiltak for å bedre universell tilgjengelighet over Rikard Kaarbøs plass (Fase 1). Deler av prosjektet som utgjorde Fase 1 ble realisert i juni 2017 (til åpning av Festspillene).

I tillegg til avropet og sentrumsplanen, som ble vedtatt i desember 2016, er skisseprosjektet utviklet med utgangspunkt i bred medvirkning med Harstads innbyggere, både i form av konkrete innspill i forkant av Fase 2 og i form av en serie med byverksteder, der ulike deler av befolkningen ble invitert til å delta. Gruppene var inndelt i 5 kategorier: *Barn, Gårdeiere, "Folk flest" (inkl ungdom), Eldreråd/ Handicapforbundet*

og Næringsliv/ arrangement. Innspillene fra byverkstedene er oppsummert i et eget notat ("Mitt Harstad Byverksted 26-27 sept 2017 - Oppsummering fra verkstedene"). Utdrag fra oppsummeringen vil gjengis i denne rapporten.

I overgangen mellom Fase 2A og 2B skiftet prosjektet navn fra *Rikard Kaarbøsplass* til *Mitt Harstad* fordi prosjektet omhandler en større del av Harstad sentrum - og fordi løsningene er tuftet på omfattende deltagelse fra Harstad bys borgere. Det opprinnelige prosjektområdet ble utvidet til å gjelde en større del av det sentrale Harstad for å sikre helhetlig planlegging i sentrum. Deler av prosjektområdet vil i dette prosjektet utvikles på et mer detaljert og presist nivå enn andre fordi noen av byrommene i større grad vil være modne for utbygging innenfor en kortere tidsramme.

Arbeidet med Mitt Harstad er, som Fase 1, utført av Rambøll AS og utviklet i tett samarbeid med Harstad kommune og utvidet prosjektgruppe. Utvidet prosjektgruppe består av representanter fra Statens Vegvesen og Troms fylkeskommune i tillegg til representanter fra ulike faggrupper i Harstad kommune.

Skisseprosjektet er utført i løpet av høsten 2017 og avsluttes i november 2017.

Rambøll, 22.11.2017

Innholdsfortegnelse

1. BAKGRUNN OG PROSJEKTPREMISSER 5

- 1.1. Bakgrunn og mål for prosjektet 6
- 1.2. Skisseprosjektets avgrensning 6
- 1.3. Prosjektpremisser 6
- 1.4. Tilgrensende prosjekter 7
- 1.5. Innspill til skisseprosjektet 8
- 1.6. Hovedkonklusjoner fra Byverkstedene 10

2. ANALYSE OG OVERORDNENDE KONSEPTER 13

- 2.1. Ny byutvikling i Harstad 14
- 2.2. Tiltak for å styrke Harstad sentrum 14
- 2.3. Identitet Harstad - hva ser vi? 16
- 2.4. Byromsprogram og karakter - overordnede konsepter 18
- 2.5. Generelle prinsipper 23
- 2.6. Områdekarakter 25

3. KONSEPT OMRÅDE B 27

- 3.1. Idéskisse som viser mulig innhold i område B, Torvet og Sjøparken 28

4. LØSNINGSFORSLAG OMRÅDE A "DEN HISTORISKE BYEN" 31

- 4.1. Plantegning - område A "DEN HISTORISKE BYEN" 32
- 4.2. Beskrivelse av skisseprosjekt for område A "DEN HISTORISKE BYEN" 33
- 4.3. Lengdenitt - Rikard Kaarbøs plass M=1:75 34
- 4.4. Tverrsnitt - gatene M=1:100 36

5. ETAPPEPLAN 45

- 5.1. Etappeplan 46
- 5.2. Prosesslinje 49

Fra fase 1: Strakstiltak på Rikard Kaarbøs plass

1. BAKGRUNN OG PROSJEKTPREMISSER

1.1. Bakgrunn og mål for prosjektet

Prosjektet sprang ut fra et akutt behov for å ruste opp Rikard Kaarbøs plass, for å møte dagens krav til tilgjengelighet for alle. I utviklingen av prosjektbestillingen og innledende arbeider med prosjektet har innholdet utvidet seg til å omfatte en større del av Harstad sentrum og både fysisk planlegging og fokus på nytt innhold i sentrumskjernen.

Skisseprosjektet (Fase 2B) startet opp den 26-27 september 2017 med en serie Byverksteder, hvor et av hovedtemaene var *byidentitet*. I verkstedene kom byens befolkning opp med sin tolkning av byens identitet og innspill til hva de vil at byen skal være, hvilken identitet den skal ha, og forslag til konkrete tiltak som vil bygge opp under byidentiteten.

Et mål for skisseprosjektet, og et sterkt ønske fra byens borgere, er å se hele sentrum under ett og sørge for en helhetlig planlegging og utvikling av Harstads sentrumskjerne. Skisseprosjektet skal bygge på intensjoner som ligger i Sentrumsplanen for Harstad, og innarbeide hovedtankene og ideene fra Byverkstedene.

1.2. Skisseprosjektets avgrensning

Skisseprosjektets avgrensning har endret seg i løpet av innledende runde av skisseprosjektet fase 2B. Den siste avgrensningen ble bestemt i møte med utvidet prosjektgruppe i etterkant av Byverkstedene (10.10.2017). Figur 1 viser gjeldende avgrensning for prosjektet.

1.3. Prosjektpremisser

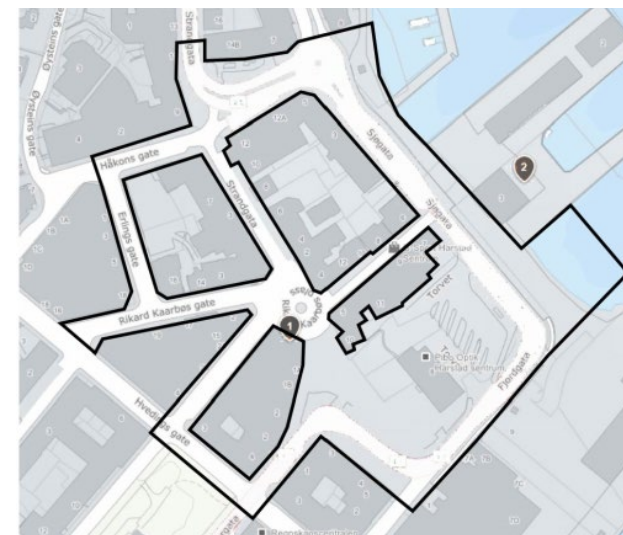
De viktigste føringene for skisseprosjektet er:

1. *Bestilling / avrop fra kommunen*
2. *Sentrumsplanen og tilhørende bestemmelser*
3. *Byverkstedene - (oppsummering og hovedkonklusjoner fra verkstedene)*

I tillegg til disse hoveddokumentene (som ligger som vedlegg til rapporten) er det flere pågående prosjekter med beliggenhet i eller i tilknytning til sentrumskjernen og skisseprosjektets avgrensning. Disse er:

- *Harstadpakken, RV 83 gjennom Harstad (Statens vegvesen)*
- *Ny distriktsbussterminal (Rambøll)*
- *Nytt senter på Larsneset - bolig og næring. (Multiconsult/ Jim Myrstad ARK AS)*
- *Stien langs sjøen (Harstad kommune)*

Det er avholdt flere arbeids- og avklaringsmøter i skisseprosjektfasen, som har bidratt til å tydeliggjøre premisser og handlingsrom. De viktigste diskusjonene har omhandlet koordinering mot RV83 og ny bussterminal. Hovedtemaene har vært sykkelssystem gjennom sentrum og den nye bussterminalens størrelse og plassering, som vil gi ulike svar på hvordan arealene på Torvet og sjøsiden (arealer, inkl fylling, nord for RV83) kan disponeres.

Figur 1: Prosjektavgrensning for skisseprosjektet, avklart i prosjektgruppemøte 10.10.2017

MÅLENE I KOMMUNEDELPLANEN FOR SENTRUM - "SENTRUMSPLANEN":

Attraktiv

Trivelig å oppholde seg i, bo i og arbeide i. En levende og attraktiv by. Attraktivt å drive næring i. Levende fasader. Et variert utvalg av butikker og kaféer.

Variert

Mangfold av tilbud, brukere, og tilbydere. Å utvikle og fornye; og samtidig ta vare på det historiske som identitetsskapende.

Tilgjengelig

Enkelt å komme seg til, fra og mellom, både til fots med sykkel og buss og bil. Effektiv samferdsel og trygg fremkommelighet, utnytte potensialet i sjøfronten, tilrettelegge rekreasjonsområder med fokus på bruk året rundt.

1.4. Tilgrensende prosjekter

Harstadpakken - Riksvei 83: Prosjektet er i tidlig fase og Statens vegvesen har foreløpig kun kommet med innspill som gjelder plassering av hovedtrasé for sykkel gjennom sentrum. Hovedtrasé for sykkel er i Kommunedelplan for sentrum vedtatt å følge RV83, med unntak av strekningen Hvedingsgata til Strandgata der sentrumsplanen viser hovedtrasé for sykkel lagt over Rikard Kaarbøs plass. Statens vegvesen foreslår at hovedtrasé for sykkel i sin helhet følger RV83 gjennom sentrum. Sykling over Rikard Kaarbøs plass bør skje på de gåendes premisser, uten særskilt tilrettelegging for syklist.

Larsneset: Prosjektet på Larsneset er kommet lenger enn RV83-prosjektet og prosjekt for distriktsbussterminalen, og forholder seg til bestemmelsene i Sentrumsplanen. Byggets fotavtrykk, innganger og adkomster er hensyntatt i skisseprosjektet. I Sentrumsplanen er det åpnet for at Larsneset-utbyggingen kan realisere deler av reguleringskravet om å etablere en strøkslekeplass på 1000m² på offentlige parker/ byrom med maks avstand på 50m (i dette tilfellet Torvet). Ved utbyggingsavtale om etablering av lekeplass på offentlig areal skal byrommene: *"ikke ensidig oppfattes som lekeareal, med tradisjonelle lekestativ, men tilrettelegges for alle brukergrupper. Lekeskulpturer, skatepark, benker, scener kan være eksempel på innhold. Det må tilrettelegges for bruk året rundt."* (Sitat: Sentrumsplanen, bestemmelser) Se figur 3 for skisseillustrasjon fra Larsneset-prosjektet.

Stien langs sjøen; Stien langs sjøen er et prosjekt som skal sikre en sammenhengende gang- og sykkelsti med tilknyttede opplevelser langs sjøen fra Stangenes i sør, gjennom sentrum, og videre nordover ut mot Trondeneset og Trondenes kirke. Det viktigste med stien er at den er en sammenhengende logisk og lesbar trasé. Gjennom sentrum kan stien gå langs kaien, som en kaipromenade, og der det er trangt kan den også gå på fortau på deler av strekningen. Se figur 2.

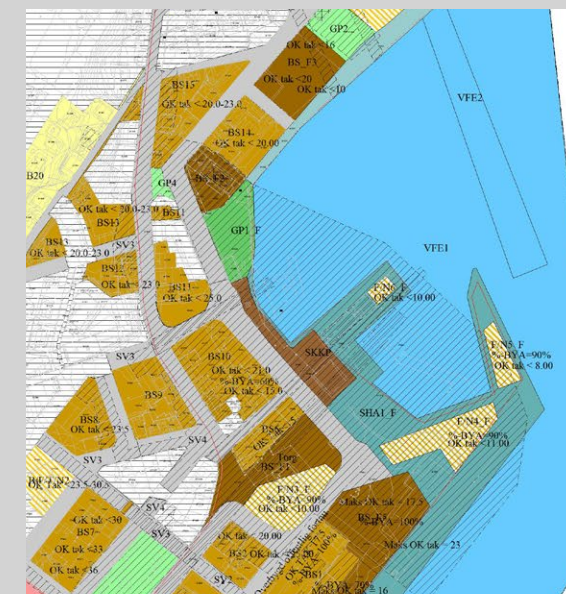
Ny distriktsbussterminal (kollektivknutepunkt): Når det gjelder planene for bussterminalen er disse kommet så kort at det er vanskelig å få klare føringer på areal og trafikksystem tilknyttet denne.

Mitt Harstad tar utgangspunkt i de føringer for bussterminal som ligger i Sentrumsplanen. Skisseprosjektet skal ikke vise detaljerte løsninger for arealene som ligger nord for RV83, men området inngår i den helhetlige behandlingen av sentrumsbyrommene. Mitt Harstad vil derfor innlemme området som en del av konseptet og den helhetlige programmeringen.

Fordi den nye distriktsbussterminalen kun skal bestå av plattformer/ mindre installasjoner (ikke bygg) – omdøpes denne til *kollektivknutepunkt* og vil benevnes som det videre i denne rapporten.

Løsning/ konsepter som presenteres i Mitt Harstad skal være romslige nok til å håndtere overlapp og koordinering mot tilgrensende prosjekter, som kollektivknutepunktet og ny utforming av RV83.

Sentrumsplanen - premisser

Sentrumsplanen åpner for flytting av dagens bussterminal til felt SKKP, riving av dagens terminalbygg og etablering av nytt torg - Torvet - på felt BS_F1, utfylling i sjøen i forlengelsen av Torvet i felt SHAI_F. Planen tillater også nybygg ved Torvet, felt F/N4_F og utbygging av Larsneset, felt BS_1, BS_F4 og FS_F5 (der det nye senteret/ utbyggingsprosjektet ligger), og de to feltene F/N4_F og F/N5_F.

På areal SHAI_F ut mot sjøen er reguleringsformålet havn, med formål offentlig byrom. Arealet kan, i henhold til sentrumsplanens bestemmelser, romme fellesfunksjoner som tjener offentligheten, for eksempel park, badeanlegg, skateanlegg eller tilsvarende, som alle er aktiviteter som ble foreslått i Byverkstedene i september 2017.

1.5. Innspill til skisseprosjektet

I tillegg til de overordnede premisene for prosjektet har det kommet inn innspill til planen som vil gi noen helt konkrete fysiske føringer for organiseringen av byrommene. Dette gjelder tilrettelegging for god adkomst til næringslokalene og planlegging for arrangementer og mobile scener.

Fra ulike lag, foreninger, næringsliv osv har det kommet inn en rekke innspill gjennom prosessen med skisseprosjektet. Barn- og unges kommunestyre (BUK) har også vært involvert underveis i prosjektet - og har fått enledning til å uttale seg og komme med innspill til planen.

Adkomst næring: For å kartlegge konkrete fysiske begrensninger/ premisser for ny utforming av Rikard Kaarbøs plass og byrommene rundt sendte Harstad kommune ut et skjema til næringsdrivende/ gårdeiere for at disse skulle gi innspill til behov i ny plan. Kartleggingsskjemaet ble benyttet til å markere inngang og adkomst for vareleveranse samt om det er spesielle tider på året det er særlig viktig med god tilkomst til lokalet. Denne kartleggingen inngår som premiss for utforming av skisseprosjektet.

Behov for areal/ scenetilpasning festival og arrangementer: Følgende informasjon for tilrettelegging for arrangementer ved utforming av byrommene ble etterspurt:

- Hvor store åpne arealer er det behov for til scener som skal rigges? Samlet og hver for seg.
- Andre krav til arealer for arrangementer (ikke infrastruktur spesifikt - det vil bli behandlet i detaljprosjekt)

- Krav til lengde/ bredde - dvs utstrekning av og omtrentlig form på scene/ publikumsareal

Følgende svar kom fra Harstad kulturhus:

- Bedre å legge til rette for scene plasseringer flere steder enn faste scener; ikke alle scener trenger å tilfredstille alle behov.
- Sceneorientering må plasseres i forhold til vær, vind og årstid. Areal på Torvet har allerede vært benyttet med 'scenerygg' mot 'Riksveiarom mellom Storgt. og Fjordgt.'
- Se figur 4 for innspill til dimensjonering av mobil scene - maksimalt plassbehov og utstrekning.

Figur 2: Stien langs sjøen.

Figur 3: Larsneset - skisse til utbygging.

Rikard Kaarbøs plass – Kartlegging av tilkomst til næringslokaler

Navn næringslokale/ butikk:
Hva slags næring:
Adresse:

SPØRSMÅL	KOMMENTARER	FARGEKODE
<ul style="list-style-type: none"> Varelevering kjøremønster/ p-plass-behov Avhengigheter adkomst - marker inngang for varelevering 		Rød tusj
<ul style="list-style-type: none"> Hvor ankommer kundene fra/ til? Marker kundeinngang med pil og tegn på ganglinjer mot tilgrensende områder. Spesielle behov? 		Annen farge
<ul style="list-style-type: none"> Sesongbasert handel eller helårsomsetning? I hvilken/ hvilke perioder er det viktigst med tilgang til lokalet? 		

Tegn inn på kartet:

Rikard Kaarbøs plass Harstad kommune

Figur 5: Skjema for kartlegging av behov næringslokaler.

Mitt Harstad - Prinsipp - scene, arealbehov

Figur 4: Dimensjonering av areal mobil scene. Figur/ planskisse nedtegnet av Fred Erik Fredly (Harstad kommune) etter innspill fra Harstad kulturhus.

1.6. Hovedkonklusjoner fra Byverkstedene

Byverkstedene ble avholdt i Harstad 26 og 17 september 2017. Verkstedene foregikk på Castello, midt i prosjektområdet, og gruppene ble invitert inn til aktivt gruppearbeid. Vi ba harstadværingene om å beskrive hvordan de opplever byen sin og om hvordan de ønsker at Harstad skal utvikle seg i fremtiden. De fem gruppene jobbet i ulike tidsrom, med flere undergrupper. Deltagerene uttrykte seg i tekst/ foto og la inn konkrete observasjoner og tanker/ ønsker om nytt innhold i Harstad sentrum på kart.

Mål for byverkstedene var (sitat fra programmet for Byverkstedene):

”Å fange opp hva som er deres opplevelse av stedet - DEN EKSISTERENDE LOKALE STEDSIDENTITET - hva er stedets karakter og særtrekk sett fra deres ståsted?”

Hensikten med byverkstedene var (sitat fra programmet for Byverkstedene):

”Å bruke den lokale stedsidentiteten til å bygge videre på - for å STYRKE LOKALE KVALITETER, SÆRPREG OG FORSKJELLIGHETER - i det fremtidige Harstad sentrum.

Å få inn KONKRETE INNSPILL TIL INNHOLD OG UTFORMING av området for “Mitt Harstad” (supplement til tidligere innspill)”

I et avklaringsmøte med utvidet prosjektgruppe i etterkant av Byverkstedene (10.10.2017) ble oppsummeringsrapporten fra verkstedene gjennomgått, og det ble foretatt prioriteringer for videre utvikling av prosjektet og sentrum. De viktigste

konklusjonene herfra er:

Byidentitet:

Disse identitetene skal det jobbes videre med:

- “Kultur- og festivalbyen”
- “Opplevelses- og attraksjonsbyen”
- “Gourmetmatbyen”
- “Byen ved sjøen - med aktivt båtliv”
- “Harstad - som regions- og arbeidssentrum”
- “Den lune, intime, kompakte byen”
- “Den historiske byen: sterk arkitektur- og industrihistorie”

Innspill som tas videre:

- Ikke egen sykkeltrase over Torget
- Stor fontene midt på Rikard Kaarbøs plass
- Viktig at RV 83 utformes som en gate med nedtoning av barriereeffekt av trafikk og sykkel gjennom sentrum. Bygningene/ nytt shoppingsenter skal sikres god kontakt med Torvet på tvers av RV 83 (SVV tar dette videre)
- Rydding av kryss ved Haakons gate og ned mot sjøen (SVV tar dette videre i RV83-prosjektet)
- Uteaktivitet for barn i sentrum /på Torvet - sommer og vinter
- Tilrettelegging for ulike aktiviteter for de ulike årstidene

- Mer trær og blomster i sentrum/ sentrumsgatene – Fokus på vedlikehold, realistisk vedlikeholdsnivå.

- Opprettholde og styrke kontakten mellom sentrum og sjøen. Siktlinjer.

- Ivareta historiske bygninger og bystrukturer, historiske spor. Integrere i sentrumsdesign

- Sykkeltrase – alternativ trasé som foreslått i medvirkningen – via Hvedingsgate, Erlingsgate og Håkongsgaten? (SVV tar dette videre i RV83-prosjektet)

- “Hilsegate” innlemmet i planen

- Toalettfasiliteter ved Torvet

(For fullstendig dokumentasjon fra Byverkstedene og oppsummeringsmøtet - se oppsummeringsnotat fra verkstedene og referat fra møtet den 10.10 i utvidet prosjektgruppe, samt innspill til prosjektet i forkant av Byverkstedene).

Sitater fra deltagerne i Byverkstedene:

“ Det er alt for lite farger i sentrum!”

“ Det må bli mer kontakt mellom byen og sjøen”

Figur 6: Syntesekart med ordsdy (der fontstørrelse illustrerer hvor ofte ting har blitt nevnt). Tekst med rød farge er ting som vurderes som særlig aktuelle for prosjektet.

2. ANALYSE OG OVERORDNENDE KONSEPTER

2.1. Ny byutvikling i Harstad

Harstad sentrums største trussel i dag er sentrumsdød. Bykjernen i Harstad er preget av tomme næringslokaler og sentrale lokaler fylt med lite publikumsrettete virksomheter. Flere av lokalene rundt Rikard Kaarbøs plass har virksomheter som i liten grad bidrar til å aktivisere gatene, som for eksempel bank og forsikringsselskaper. Små butikker har lagt ned eller flyttet ut av sentrumskjernen og Kanebogen og Sjøkanten senter trekker handelen ut av sentrum.

Ny gate- og byromsutforming med høyere standard, bedre sammenhenger og gode praktiske og universelle løsninger vil ikke alene bidra til å gjøre sentrum attraktivt. Det er andre tiltak som samtidig må settes i gang for å gjøre Harstad sentrum mer vitalt. Byens bygninger og byrom må fylles med innhold som skaper byliv og attraktivitet/ aktivitet.

En viktig suksessfaktor er at folk som bor i og bruker Harstad må føle eierskap til det nye som skal skje og nye planer handler om mer enn ren byform og gateopprustning. Byverkstedene har gitt et rikholdig materiale som bør benyttes til å programmere byrommene med nytt og variert innhold i sentrum.

2.2. Tiltak for å styrke Harstad sentrum

Satsning på økt byliv

Det er to faktorer som virker avgjørende å få igangsatt dersom man reelt ønsker å satse på økt byliv i Harstad sentrum. Det ene er å få igang en form for City Management

der handelsstand, gårdeiere og kommunen setter seg sammen og ser på muligheter for å aktivisere de tomme næringslokalene i det historiske sentrum. Dette vil være et fora for å planlegge for et helhetlig sammensatt tilbud i sentrum, evt pop-up tiltak og støttetiltak for å fremme ønskede aktiviteter. Det foreslås at en ser nærmere på DOGA (Design og Arkitektur Norge) sitt prosjekttilbud "Levende lokaler" Det er mulig å søke om midler til å delta i prosjektet (Også nevnt i rapporten fra Fase 1: Strakstiltak på Rikard Kaarbøs plass).

Det andre vil være å gå i gang med å planlegge for nytt innhold i den "nye bydelen" (Torvet, sjøfronten og Larsneset) Oppgradering av disse byrommene vil ha langt sterkere byutviklingskraft enn en generell opprustning av det historiske sentrum. God og målrettet utvikling av Torvet helt ut til sjøen vil gi den nye bydelen attraksjoner som tiltrekker harstadværing og tilreisende gjennom hele året.

Oppgradering av det eksisterende

Fra kommunens side er det et sterkt ønske om å ruste opp Rikard Kaarbøs plass med en permanent utforming og universelt utformede løsninger. Dette området er også mest modent for byggestart innenfor en kort tidsramme.

I skisseprosjektet er derfor "den historiske byen" detaljert uttegnet og ikke resten av området innenfor prosjektgrensa. For den nye bydelen vil det måtte fattes en rekke avklaringer rundt bla overflateparkering, utstrekningen av nytt kollektivknutepunkt, realisering av bygg og ny utforming av RV 83. Dette antas å ligge noe fram i tid og området er derfor ikke detaljert ut til samme

nivå som for Rikard Kaarbøs plass med sidegater.

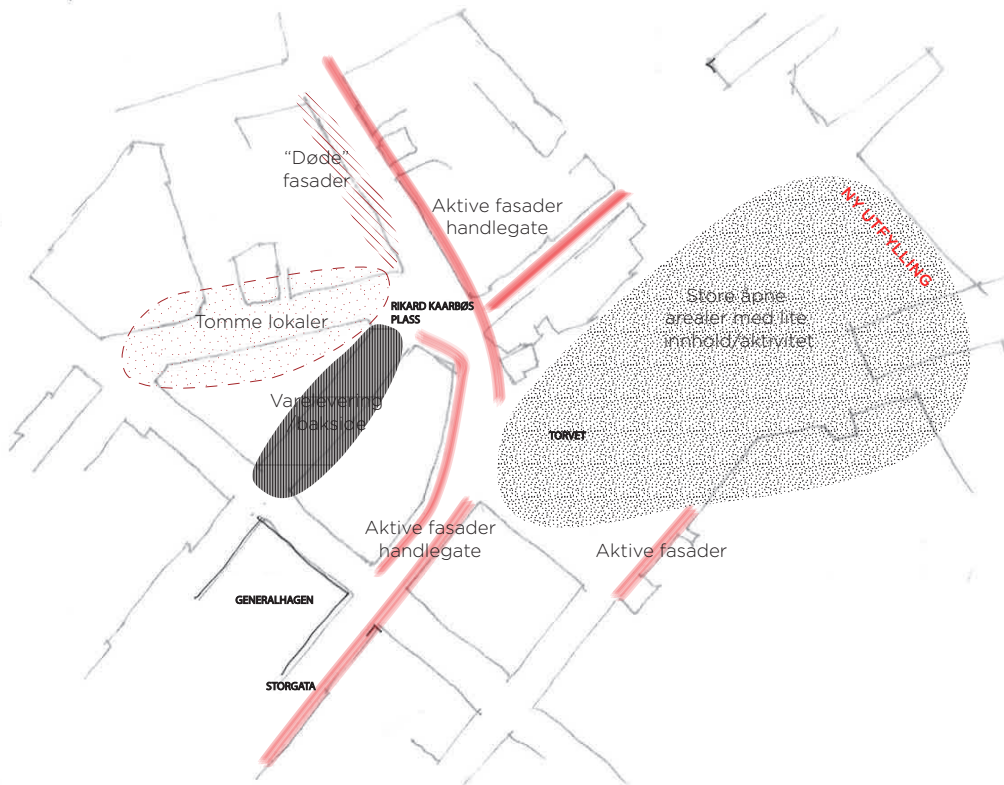
Ny utforming og oppgradering av den historiske delen av sentrum vil innvirke positivt i et byutviklingsperspektiv ved økt komfort, enhetlig, godt lesbare løsninger og gode sammenhenger mellom byrommene. Tilrettelegging for universell utforming og fleksibel bruk gjennom året vil løfte denne delen av sentrum og vil forhåpentligvis kunne gjøre det mer attraktivt å satse på publikumsrettet næringsvirksomhet i sentrum. Økt komfort, bedret lesbarhet og tilgjengelighet vil også kunne føre til at flere grupper ønsker å oppholde seg og ferdes i "Den historiske byen".

Samspill mellom nytt og gammelt

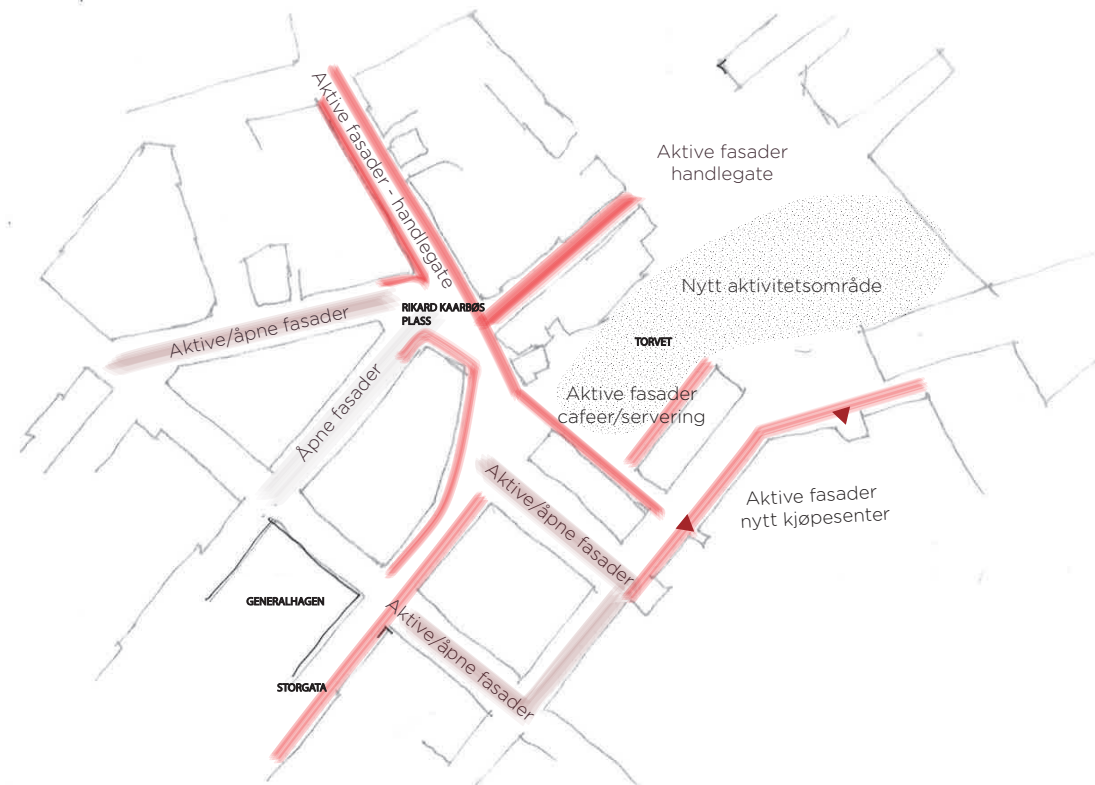
De to prosjektene "Nytt senter på Larsneset" og nytt kollektivknutepunkt på kaia vil bidra til endringer i bystrukturen og skape nye målpunkter i sentrum. En omdefinering av RV83 fra vei til gate vil innvirke positivt på sirkulasjonsmulighetene ved at barriæreeffekten brytes ned og krysning gjøres tydeligere og tryggere.

Med funksjonene som kino, hotell, vinmonopol, postkontor og boliger på Larsneset vil det nye senteret danne et nytt tyngdepunkt i sentrum og bidra til å styrke sentrumskjernen som handelssted. En god sammenkobling mellom Larsneset-prosjektet, "Det historiske sentrum" og det nye Torvet er av vesentlig betydning for å få sentrum til å fungere godt. Naturlige gangforbindelser må sikres, og fasader bør være utadrettede og aktive i både i Larsnessenteret og i de nye bygningene som vender seg mot Torvet.

“Harstad er gourmetmatbyen”

Figur 7: Dagens situasjon - utfordringer og muligheter.

Figur 8: Fremtidig situasjon - nytt innhold/ styrking av bylivsfunksjoner.

“Vi må kunne rusle fra butikk til butikk i sentrum, med attraksjoner underveis”

For å sikre god kontakt mellom "Den historiske byen" og Larsneset må de nye bygningene mellom Riksvei 83 og Torvet plasseres på en måte som sikrer god kontakt mellom byområdene over Torvet.

Bestemmelsene i Sentrumsplanen legger til rette for at Larsneset-prosjektet, gjennom en utbyggingsavtale, kan legge deler/ hele det pålagte arealet for lek/ aktiviteter på Torvet. Dette "lekearealet" kan utgjøre en komponent i programmeringen av nytt innhold på Torvet, og samsvarer godt med ønskene/ forslagene fra Byverkstedene.

Til tross for lavere ÅDT og gateutforming vil Riksvei 83 også i fremtiden være en barriere i sentrum. Gode overganger og romslige fortausbredder vil til en viss grad kunne kompensere for dette, ved at riksveien innlemmes som en godt integrert sentrumsgate i den nye bystrukturen.

2.3. Identitet Harstad - hva ser vi?

Harstad har mange eksisterende kvaliteter å bygge videre på. Til tross for at tomme næringslokaler og ødslige områder midt i sentrum utgjør en del av førsteinntrykket av Harstad er det mye som oppleves som bra og det er mange elementer som bør bygges videre på:

- Den tette by- og gatestrukturen. Tydelig bymessighet og historisk arkitektur:

- Modernismen fra etterkrigstiden
- 1800-tallsarkitektur

- Kunst og kultur sterkt tilstedeværende i byen

- Det store landskapet tydelig tilstede i byen - sjø og fjell, men overraskende lite interaksjon mellom by og sjø (til å være kystby).

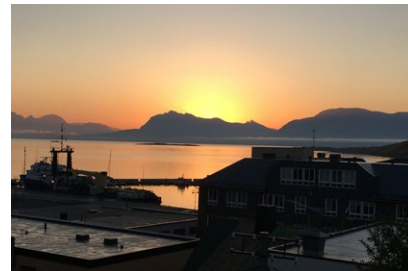
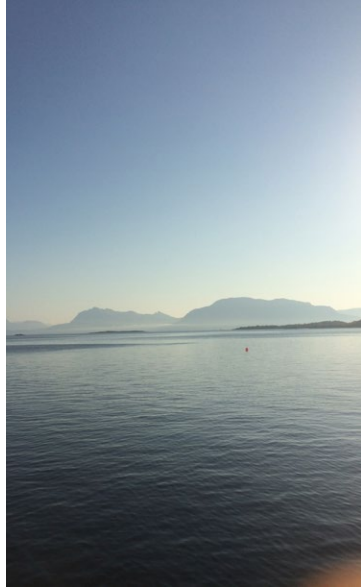
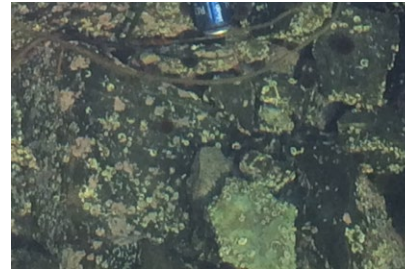
- Sterkt innslag av fargesterk beplantning - omfattende bruk av sommerblomster - hyggeeffekt

- Høyt nivå på mat og restauranttilbud - satsning på gourmetmat

- Ødslig, med store asfaltflater

- Tomme butikklokaler

2.4. Byromsprogram og karakter - overordnede konsepter

1. Lekebyen - lekenhet og aktiviteter som generator for byliv
2. Den grønne strengen
3. Arrangementsbyen
4. Atmosfære/stemning i byrommene

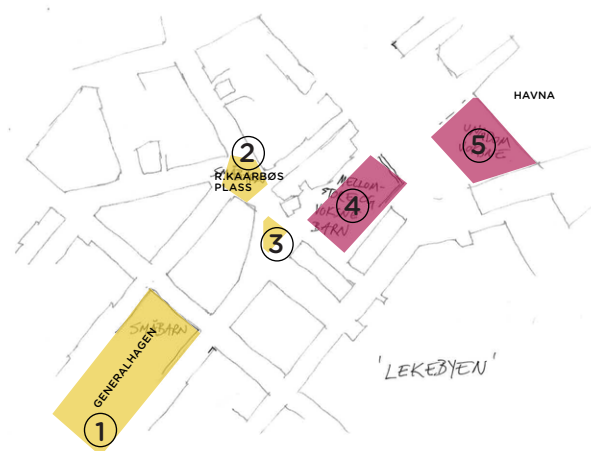
Ut fra kartlagte ønsker og behov gjennom skisseprosjektfasen og i Byverkstedene har det utpekt seg noen overordnede tema som tilsammen danner grunnlag for den videre utviklingen av Harstad sentrum.

Temaene gjelder for hele prosjektområdet og svarer på innspillene fra medvirkningen, som gjelder fysisk utforming, program, funksjoner og identitet. Temaene rommer også kravene som ligger i prosjektbestillingen, som for eksempel forbindelse til Generalhagen, tiltak for å fremme byliv og tilrettelegging for mobile scener og arrangementer.

Temaene definerer hovedinnholdet i de overordnede konseptene for sentrumsutviklingen.

“Sentrum mangler farger!”

“På Torvet kunne det være trampolinpark”

- Voksen-/ ungdomslek
- Småbarnslek

nordnorsk identitet. Spentstige, uorganiserte og originale aktiviteter kan bidra til å styrke Harstad som destinasjon i regionen og tilføre byliv i sentrumskjernen.

Tilrettelegging for lek og spontant aktivitet vil også kunne påvirke folkehelsen positivt ved at folk inviteres til uformell fysisk aktivitet og til å ha det gøy sammen ute.

Hensyn til Harstads klima, lysvariasjoner gjennom året og bruk både sommer- og vinterstid tas med i utformingen og i utvelgelsen av hva slags aktiviteter det skal satses på. Årstidsvariasjon og ulike typer aktiviteter gjennom hele året bør legges til grunn for sammensetningen av innholdet i de sentrale byrommene.

Utviklingen av boligprosjektet på Larsneset vil gjennom utbyggingsavtale med kommunen realisere hele/ deler av kravet om etablering av strøkslekeplass/ uteaktiviteter for mellomstore barn på Torvet, noe som vil passe godt inn i lekeby-konseptet. Temaet *lek for mellomstore barn* innlemmes i utvikling av Torvet og sjøparken som i sin helhet tilrettelegges til lek for ungdom og voksne.

1) Eksisterende småbarnslekeplasser i Generalhagen rustes opp og videreutvikles, med lekeutstyr og installasjoner tilpasset små barn. Sitteplasser for foreldre/ voksne i tilknytning til lekeplass.

2) Det legges også til rette for spontan småbarnslek i "den historiske byen". Rikard Kaarbøs plass utstyres med fonteneanlegg.

1. Lekebyen - aktiviteter og lekenhet som generator for byliv

Harstad sentrum mangler i dag lekeområder og attraktivitet for barn og unge. Ved å gjøre sentrum attraktivt og trygt for barn og barnefamilier, vil det erfaringsmessig være attraktivt også for voksne.

Byen Vancouver i Canada har arbeidet målrettet med familievennlig byutvikling de siste tiårene, med svært gode resultater. Tilrettelegging for barn og barnefamilier har vist seg å øke andelen barn og unge i sentrum betydelig. (Se hjemmesiden: <https://www.citylab.com/solutions/2014/08/how-vancouver-became-one-of-north-americas-most-family-friendly-cities/375617/> og <http://masterbloggen.no/blog/2010/02/18/byplanlegging-og-deltakelse-i-vancouver/>)

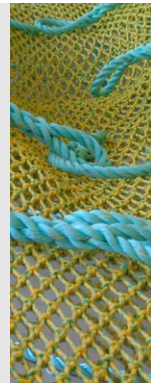
Harstad har allerede en attraksjon i Grottebadet, som kan suppleres med annen type leken aktivitet på land og i vann. De nye aktivitetene skal være varierte og utvelges og utformes med utgangspunkt i Harstads/

Erfaringsmessig vil det tiltrekke seg barn for lek med vann.

3) "Blomsterhjørnet"/ grønt punkt utformes som minihage-/ lekeskog med sitteplasser rundt.

4) Torvet utformes som spenstig lekepark for ungdom og voksne med aktiviteter og installasjoner for variert bruk og fysiske utfordringer. Trampoliner, ballek, klatring, husking, karusell osv. Tilrettelegging for mobil scene - evt med et sitteamfi i tilknytning til denne. Parken på Torvet skal være fargesterk med klare, tydelige farger - og fargebruk skal være en integrert del av konseptet.

5) Sjøparken skal sikre en aktiv og publikumsrettet sjøfront, med tilrettelegging for bading i sjøen og med saltvannsbasseng (for sommerdrift), skateanlegg, pumtrackbane e.l. og badstue for sommer- og vinterbruk. Stien langs sjøen integreres i parken.

ISRAELS Plass, KØBENHAVN

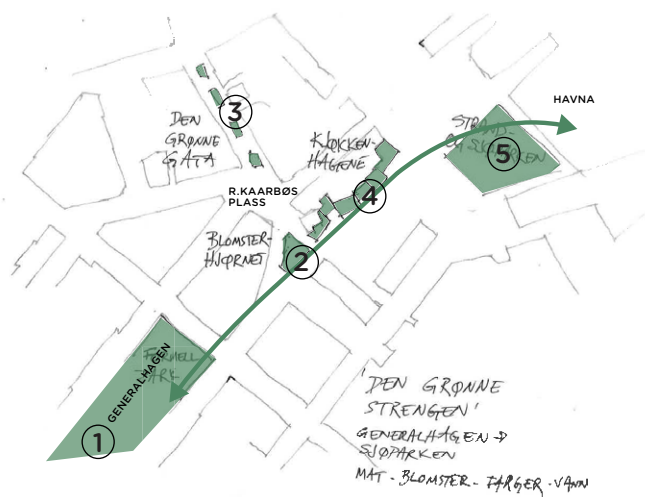

Figur 10: Inspirasjonsbilder det nye Torvet (4)

ØVERST: TJUVHOLMEN, OSLO
NEDERST: TRONDHEIM SJØBAD

Figur 9: Inspirasjonsbilder Sjøparken (5)

2. Den grønne strengen

Temaene *mat, farger, blomster* og *kontakt med sjøen* gir innhold til den sammenhengende grønne forbindelsen fra Generalhagen til sjøen. Vegetasjonen som etableres skal være lite skjøtselskrevende, variert, frodig og klimatilpasset for Harstad. Plantingene skal følge byøkologiske prinsipper, dvs:

- være i flere sjikt og stedstilpasset
- være arter som tiltrekker seg insekter (bier, humler osv)
- være i størst mulig grad sammenhengende grønne strukturer
- bygges opp som regnbed noen steder
- Bevare eksisterende vegetasjon der den er verdt å ta vare på

1) Generalhagen videreutvikles som en

formell, frodig og fargestek bypark med innslag av klassiske parkstauder.

2) Blomsterhjørnet utvikles som et fargerikt blomstrende møtepunkt og lekeplass.

3) Strandgata videreutvikles som en frodig grønn gate, med rause regnbed med stauder og trær. Eksisterende trær beholdes og suppleres med noen nye i grupper. Strandgata etableres også som sentrums offisielle "Hilsegate", med skilt i hver ende, som oppfordrer folk til å hilse på hverandre.

4) Kjøkkenhagene spiller på Harstad som matby. Her etableres mindre hager i tilknytning til bygningene med spiselige vekster.

5) Sjøparken utvikles som et grønt tyngdepunkt ved sjøen, med sjøbad- og badstuanlegg, samt skateanlegg/pumptrack.

Figur 13: Inspirasjonsbilder kjøkkenhager nye Torvet (4)

Figur 11: Inspirasjonsbilder vegetasjon Strandgaten (3)

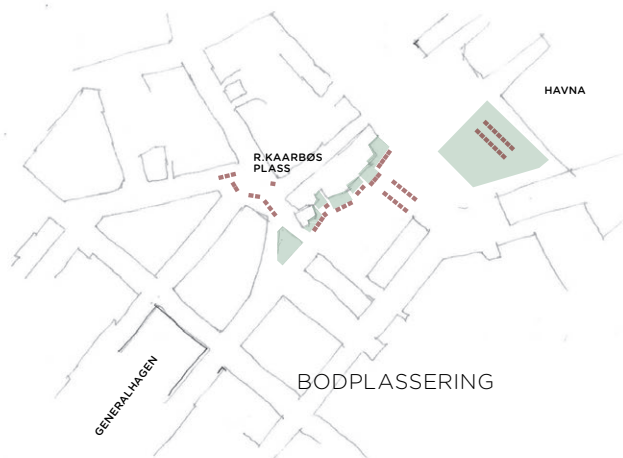

Figur 12: Inspirasjonsbilder vegetasjon/ lekeelement Blomsterhjørnet (2)

Figur 14: Inspirasjonsbilde sjøparken (5)

"Det grønne i byen er fint!"

3. Arrangementsbyen

Harstads identitet som "Arrangementsbyen" styrkes ved tilrettelegging for scenerigging, salgsboder osv, med uttak for strøm og vann. Scener kan plasseres som i dag på Rikard Kaarbøs plass. I tillegg utformes lekeområdene på Torvet slik at temporære scener kan etableres. I nordøst hjørnet av Torvet etableres en sitteamfi i forbindelse med ballbane. Dette lar seg enkelt bruke til temporære arrangementer med scene.

Ved ulike arrangement kan boder plasseres ulike steder i sentrum - både på Rikard Kaarbøs plass, på det nye Torvet og i sjøparken. For eksempel vil en matfestival kunne lokaliseres i tilknytning til kjøkkenhagene på Torvet, eller et arrangement med maritimt-/ sjøtema kan legges til sjøparken. Julemarked vil kunne innpasses på Rikard Kaarbøs plass der det ligger til rette for intim og hyggelig julestemning.

Det legges opp til at sentrum skal kunne

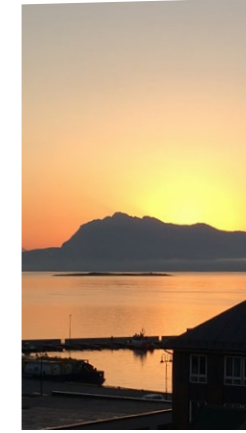
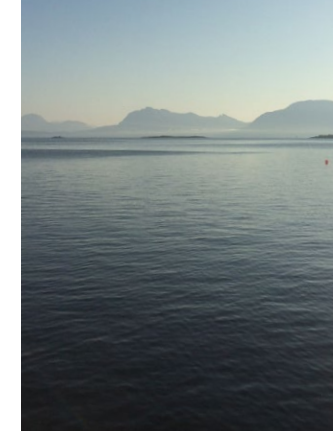
være attraktivt og ha et aktivitetstilbud gjennom hele året. Harstad har allerede en rekke festivaler og arrangementer. Det bør utarbeides et årshjul for aktiviteter som kan sikre en oversiktlig og helhetlig plan for det som skal foregå i sentrum - og plasseringen av de ulike arrangementene i byrommene.

I videre prosjektering av byrommene må det legges til rette for infrastrukturtiltak for scener og bodplassering. I tillegg til strømuttak bør det legges inn punkter for vannuttak som kan benyttes ved arrangementer/ torgsalg.

"Harstad er festivalbyen"

Figur 15: Ulike aktiviteter/ arrangement gjennom året.

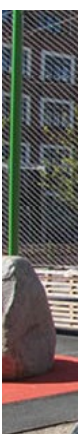
TEGNFORKLARING

- Åpent og luftig - sjø og himmelkontakt
- Klart avgrenset rom - halvintimt og intensivt
- Intimt og klassisk/historisk
- Park, frodig - formelt

4. Atmosfære/stemning i byrommene

Harstad sentrums ulike identiteter og særpreg tas videre og styrkes i utformingen av byrommene i sentrum.

Bykjernen skal bestå av byrom med ulike karakterer - sammensatt i byromsforløp med gode overganger. Sammenhenger/overgangsoner mellom de ulike delområdene bør behandles spesielt i videre planer.

2.5. Generelle prinsipper

Sykeltraseer

Statens Vegvesen vurderer i forbindelse med Harstadpakken etablering av dedikerte sykkelruter langs Riksvei 83. Gjennom sentrumskjernen kan sykling etableres etter to systemer.

1. Dedikerte sykkelruter for ekspressyklister etableres i utvalgte gater. Øvrig sykling foregår på gåendes premisser.
2. Systemet med dedikerte ekspressykelruter opphører i sentrumskjernen, og sykling skjer på de gåendes premisser innenfor sentrumskjernen.

Begge systemene kan være aktuelle å gjennomføre, men dersom system 1, med dedikerte sykkelruter gjennom sentrumskjernen innføres, bør dette skje langs Riksvei 83 eller i gatene i utkanten av/ vest for selve sentrumskjernen, for eksempel i Hans Egedes gate, Hvedingsgate/ Håkons gate. Av hensyn til byliv og oppholdskvaliteter i «Den historiske byen» bør det ikke etableres dedikerte sykkeltraseer gjennom sentrumskjernen. Her er det spesielt viktig at sykling skjer på gåendes premisser. Utforming av dedikerte sykkeltraseer gjennom sentrum avhenger av hvor de legges og hvilken type system de skal knytte seg til i hver ende av sentrumskjernen.

Sykkelparkering

Sykkelparkering etableres i sentrale sentrumsgater i «Den historiske byen» og på sikt i de nye byrommene Torget og Larsneset, hvor det er mange målpunkter. I "Den historiske byen" etableres

Figur 16: System 1 - Mulige lokaliseringer av dedikerte sykkeltraseer gjennom sentrum.

Figur 17: System 2 - Sykling på gåendes premisser inne i sentrumskjernen.

Figur 18: Soner for sykkelparkering.

sykkelparkeringen i nær Rikard Kaarbøs plass i møbleringssonen langs vegglinn på hver side av gatene. På Torvet og ved Larsneset etableres sykkelparkering i tilknytning til innganger og i utkanten av det sentrale aktivitetsområdet. Ved den nye kollektivknutepunktet / Hurtigbåtkaia etableres sykkelparkingsplasser på egnet sted, så nær av- og påstigningssonen som mulig.

For å fremme sykling som fortrukket fremkomstmiddel kan strategiske punkter i sentrumskjernen utstyres med sykkelreparasjonsstativ og sykkelpumpe.

Universell utforming

Universell utforming ivaretas i sentrum på flere nivå. Naturlige ledelinjer benyttes som hovedsystem i sentrumskjernen. Det etableres soner dedikert for gående som holdes åpne og fri for møbler/ skilt osv. Dekker i de dedikerte gåsonene og inn til innganger etableres med jevn overflate som er behagelig å gå og rulle på. For å øke lesbarhet for svaksynte skal det etableres fargeforskjeller og kontraster i dekker, trinn osv.

Der det er mulig skal terrenget modelleres med fallforhold tilpasset rullestoltilgjengelighet, iht Tek 17 og det skal forsøkes å lage trinnfri innganger til næringslokaler. Ved høydeforskjell inn til innganger etableres ramper med gode stigningsforhold og håndløpere i to høyder, iht Tek-17. Trapper markeres med oppmerksomhetsfelt og varselfelt iht Tek-17, og trinn markeres med kontrasterende farge. De generelle benkene i sentrum skal ha ryggstø og armlener.

Høyallergene planter skal ikke benyttes.

Belysning

Som hovedprinsipp for den generelle belysningen i sentrum bør to gjennomgående systemer etableres:

1. Veitrafikkbelysning – etableres langs kjøreveier på egne master. Fargetemperatur: 4000 K
2. Belysning i gåsoner – lavere master, 5 – 6 m høy. Fargetemperatur: 3000 K

I tillegg bør det på utvalgte steder etableres egen belysning for å fremheve steders særpreg og egenkarakter. Det nye Torvet er et typisk sted som krever egen type belysning. Effektbelysning på utvalgte objekter, fasader osv kan også være aktuelt. Fontenen på Rikard Kaarbøs plass vil være et naturlig objekt å lyssette.

For å kunne oppleve himmelens dramatiske skiftninger gjennom året, som vinternatthimmel, nordlys, soloppgang osv kan det etableres mindre soner/ punkter som er mørklagt/ skjermet for kunstig belysning. Dette kan for eksempel innlemmes i Sjøparken for utsikt ut mot havet/ fjellene.

For å få en gjennomført og helhetlig belysning i sentrum anbefales at det utarbeides en enkel overordnet belysningsstrategi, som gir retningslinjer for hovedprinsipper for den generelle og spesielle belysningen.

Toalett

Det er ønske om å etablere offentlig toalett i sentrum, feks i nærheten av Torvet. Det vil kunne være aktuelt å legge inn offentlige

toaletter flere steder i sentrum og man kan vurdere å gi de offentlige toalettbyggene et felles design.

Formingsveileder

For å sikre gode sammenhenger og et felles overordnet preg på de sentrale byrommene anbefales det å utvikle en formingsveileder for prosjekter i Harstad sentrum. Formingsveilederen vil gi føringer for elementer som møblering, farge- og materialbruk osv.

2.6. Områdekarakter

Sentrumskjernen i Harstad har to klart definerte soner, med ulike karakterer.

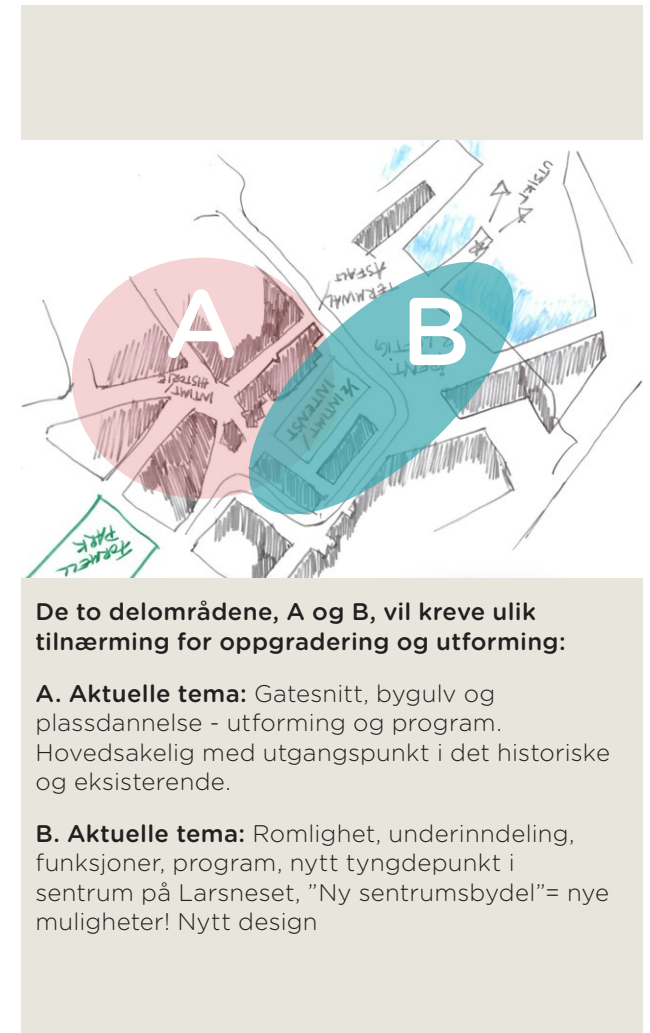
A - "Den historiske byen" - den intime småskalabyen med historiske bygninger og gateløp. Omfatter byrommene rundt Rikard Kaarbøs plass med Rikard Kaarbøs plass som viktig møtepunkt. Området har mange kvaliteter og fungerer, på mange måter, bra i dagens utforming. Mange tomme lokaler og lokaler som er fylt med ikke-utadrettet virksomhet.

B - "De nye byrommene" - Torvet, det store åpne byrommet på dagens bussterminal og det utfylte arealet i havnebassenget, nordøst for RV 83. Området fremstår som ødslig og uforløst. Søndre del av Torvet er i dag overflateparkering, som planlegges flyttet ut av sentrumskjernen. De nye byrommene som blir tilgjengelige når bussterminalen flyttes og p-plassene fjernes/flyttes har stort potensial for ny bruk/ nytt innhold og gir muligheter for et sammenhengende byromsforløp mot sjøen.

Ved å styrke de to ulike karakterene/ potensialene og ved å skape gode sammenhenger dem imellom vil de tilsammen kunne danne et sammensatt og innholdsrikt sentrum.

"Det føles som by når det er festspill"

"Sentrum mangler komfort!"

Figur 19: Todelt område med to hovedkarakterer, som gis ulike utforming og knyttes sammen.

I luftig svev...

3. KONSEPT OMRÅDE B

3.1. Idéskisse som viser mulig innhold i område B, Torvet og Sjøparken

Prinsippskissen er laget med utgangspunkt i innspillene som kom i Byverkstedene 26 og 27 september 2017 (se figur 6 med oppsummerende ordsky).

Programmet i idéskissen er i tråd med det overordnede konseptet for lekenhet og aktiviteter som generator for byliv.

“Kjøkkenhager”

Sitteamfi

Nedsenket ballbane

Husker

Sitteelementer

Klatrestativer

Trampolinepark

Toalett

Uteservering

Sjøbadet

Kaldtvannsbasseng

Sauna

Saltvannsbasseng

Skatepark/pumptrack

Sti langs sjøen

Detalj fra lysinstallasjon i letak på Harstad kino.

4. LØSNINGSFORSLAG OMRÅDE A "DEN HISTORISKE BYEN"

4.1. Plantegning - område A "DEN HISTORISKE BYEN"

SKISSEPLAN MÅLESTOKK 1:1000
(Se vedlagt tegning i tillegg)

4.2. Beskrivelse av skisseprosjekt for område A "DEN HISTORISKE BYEN"

Utforming av «Den historiske byen» tar utgangspunkt i det den historiske byggateutforming i Harstad, med brede kanter langs fortau og et tydelig sentralt åpent gateløp (Se figur 20). Det sentrale stedet i «Den historiske byen» vil være Rikard Kaarbøs plass, der alle gatene møtes. På plassen etableres en fontene, med grunt vannspeil/ vannfilm og fontenedyser, og langs fasadene etableres enkeltbenker og sittegrupper.

Materialbruken skal være enkel og robust og godt tilrettelagt for alle brukergrupper. Utgangspunktet for prosjektet «Mitt Harstad» var universell utforming av Rikard Kaarbøs plass. I «Den historiske byen» er dette fulgt opp med jevne dekker, kontrasterende kanter og åpne soner for gående uten møbler, skilt osv.

Midtpartiet i gatene er en dedikert gåsone, med kantbånd av kontrasterende farge, som blir gatenes naturlige ledelinjer. Hvis ønskelig kan kantene også etableres med en lav vishøyde på 20 mm for å styrke ledefunksjonen. Som hoveddekke i gatene benyttes smågatestein av mørk granitt med jevn overflate. Kantbåndene skal ha en lysere farge, men samme overflatejevnhet som hoveddekket.

Belysning i Den historiske byen skal være gåsonebelysning med armaturer på 5-6 m høye stolper, og en fargetemperatur på 3000 K. Stolpene er satt ensidig langs den sentrale gåsonen i gatene. Punktene i Strandgata og nedre del av Rikard Kaarbøs gate er plassert i dagens linje for lysstolper.

Terrenget i gatene forblir hovedsakelig uendret, men tverrsnittet justeres noe. Fall på dekkene i gaten går ut fra veggliiv mot lavbrekk. Lavbrekk er lokalisert iht eksisterende kummer og sluk i gatene. Rikard Kaarbøs plass er senket, slik at gatene møter plassen på en bedre måte, ferdselsmuligheter på kryss og tvers bedres, og slik at regnvann fra Hans Egedes gate og Rikard Kaarbøs gate kan renne til fontenen på Rikard Kaarbøs plass.

Møblering og fargesetting

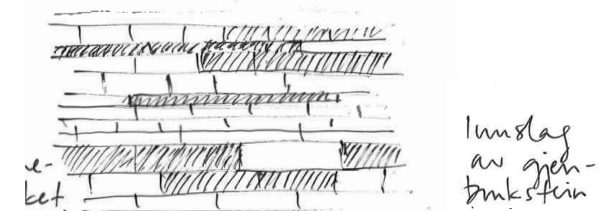
Benker av tre benyttes som generell benkeløsning i sentrum. Det anbefales at benkene lakkres i en ønsket «Harstad-farge». Øvrig møblering som sykkelstativ, lysstolper, rekkverk og håndløpere, avfallsbeholdere osv bør ha samme farge, gjerne lys eller mellomgrå. En formingsveileder for Harstad sentrum vil kunne angi føringer for et overordnet møblerings- og fargesettingsprogram.

Vegetasjon

Eksisterende trebeplantning bevares i den grad det er mulig/ der det passer inn i det overordnede konseptet. Strandgata beholder sine trær og suppleres med store bed, med stauder og trær som kan ta unna regnvann. Det vil primært være Strandgaten og "Blomsterhjørnet" som tilføres trær/ vegetasjon - da disse inngår som en grønn arm i det overordnede grønne konseptet. Rikard Kaarbøs gate er tenkt uten trær for å styrke siktlinjene mot nordøst. Blomsterhjørnet vil være en frodig minibypark - med flersjiktet vegetasjon, innslag av blomster og trær, lang benk og lekeinnstallasjoner for små barn.

Figur 20: Inspirasjon - beleggutforming.

Gjenbruk av materialer

Sentrum i dag har mange gater med belegningsstein av varierende kvalitet. Mye betongstein er benyttet i gågatene, ved Torvet er det dekke med teglstein, og på Rikard Kaarbøs plass smågatestein satt i betong.

Kvaliteten på de ulike belegningssteinene bør vurderes for gjenbruk, som mønster i de nye dekkene i den sentrale gåsonen i gatene i . Natursteinen på Rikard Kaarbøs plass kan antagelig gjenbrukes, og muligens også noe av betong og teglsteinsdekket, som innslag i det generelle gatesteinsdekket.

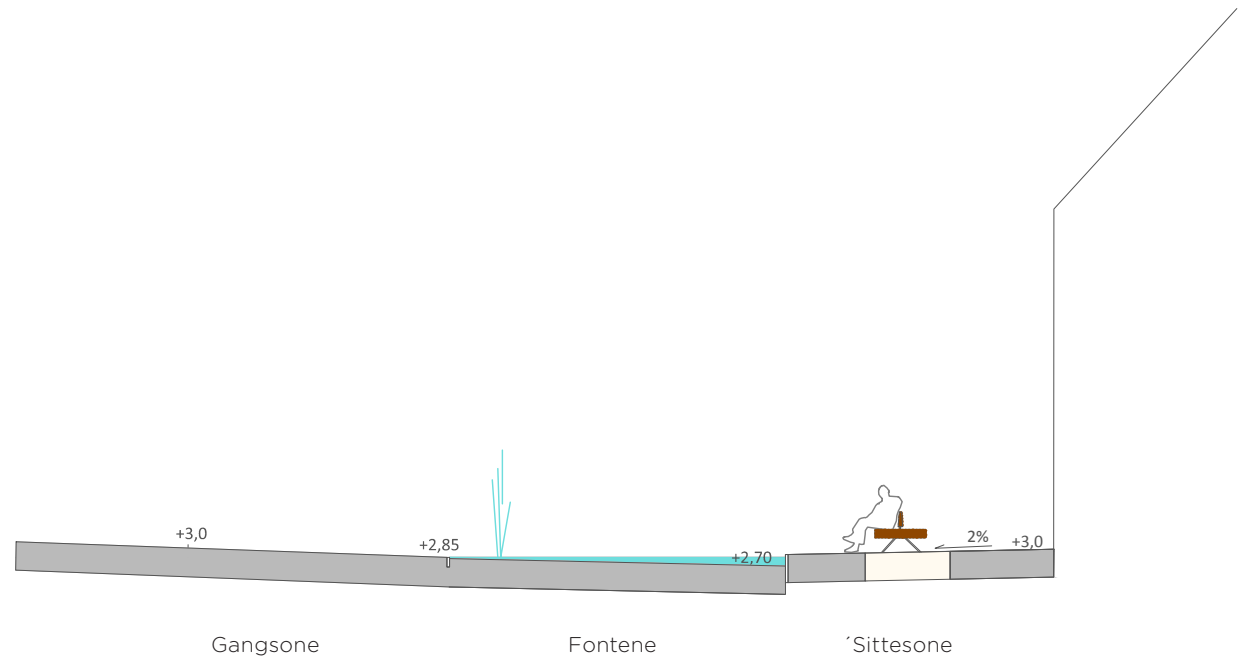
Aktiviteter

Rikard Kaarbøs plass vil være sted for ulike arrangementer, julegran og torgsalg osv. Uttak for strøm og vann etableres rundt Rikard Kaarbøs plass til bruk for torgselgere og i forbindelse med arrangementer og rigging av scener.

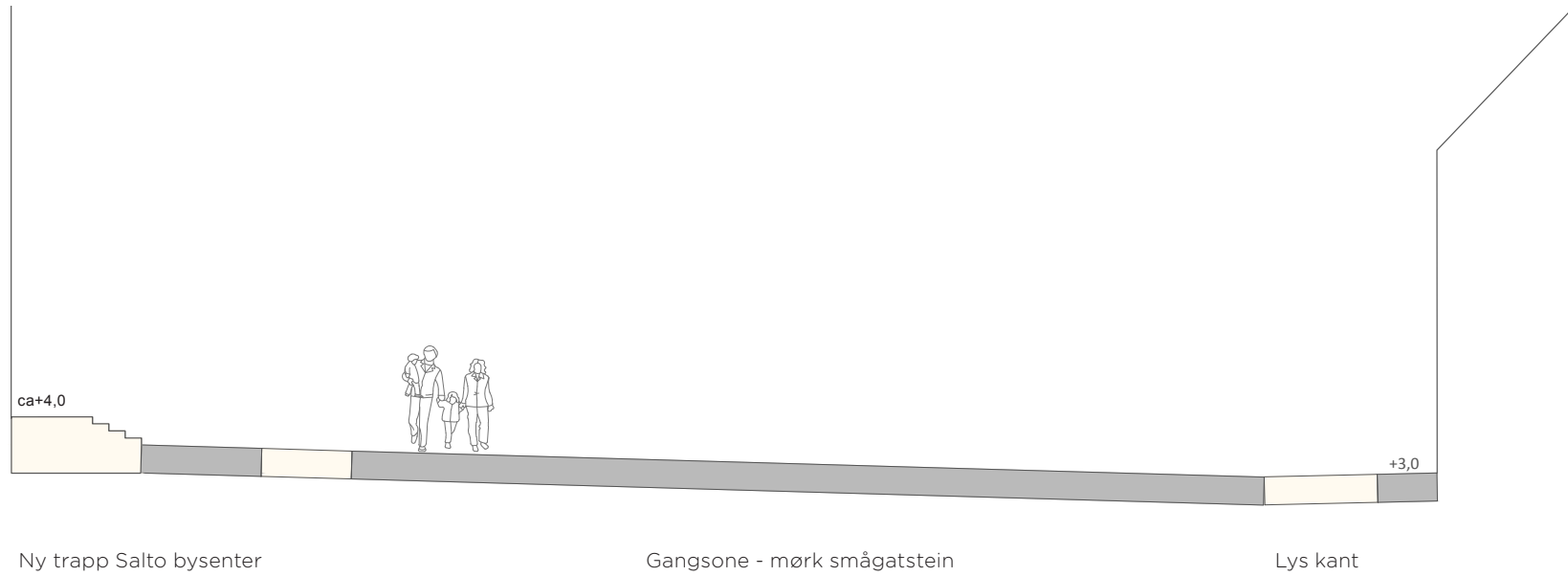
Utformingen av "Den historiske byen" er gjort med tanke på at Rikard Kaarbøs plass og sidegatene skal være fleksible med tanke på aktiviteter. De samme arrangementene som foregår på Rikard Kaarbøs plass i dag skal også kunne skje når plassen er oppgradert. Festspillene, Arctic Race og andre populære aktiviteter gjennom året skal kunne ha like gode/ bedre forhold for gjennomføring.

Ny utforming av "Den historiske byen" vil danne et godt utgangspunkt for nye aktiviteter på Rikard Kaarbøs plass og i tilgrensende gater. Løsningene gir fleksible byrom som vil kunne romme mange ulike arrangementer i framtiden.

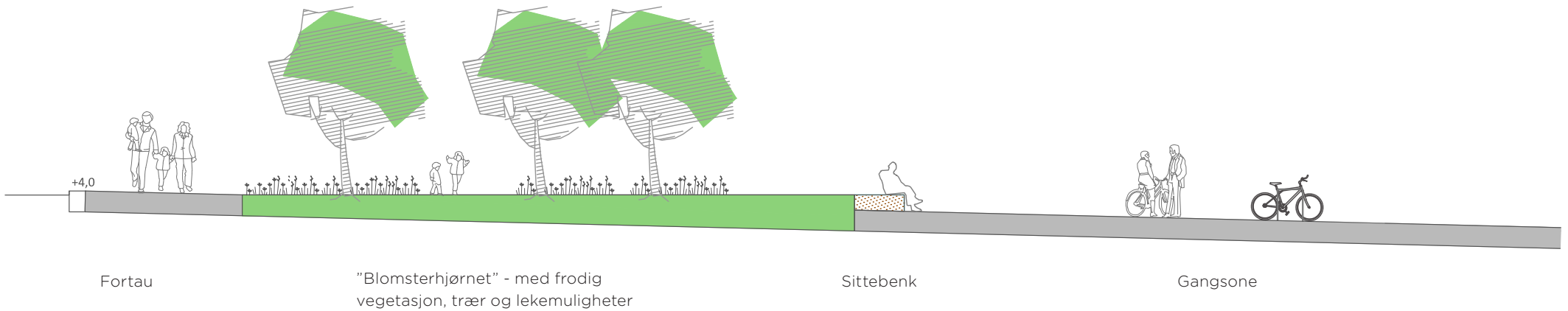
4.3. Lengdenitt - Rikard Kaarbøs plass M=1:75

**Snitt Rikard Kaarbøs plass
RK-plass 1-1'**

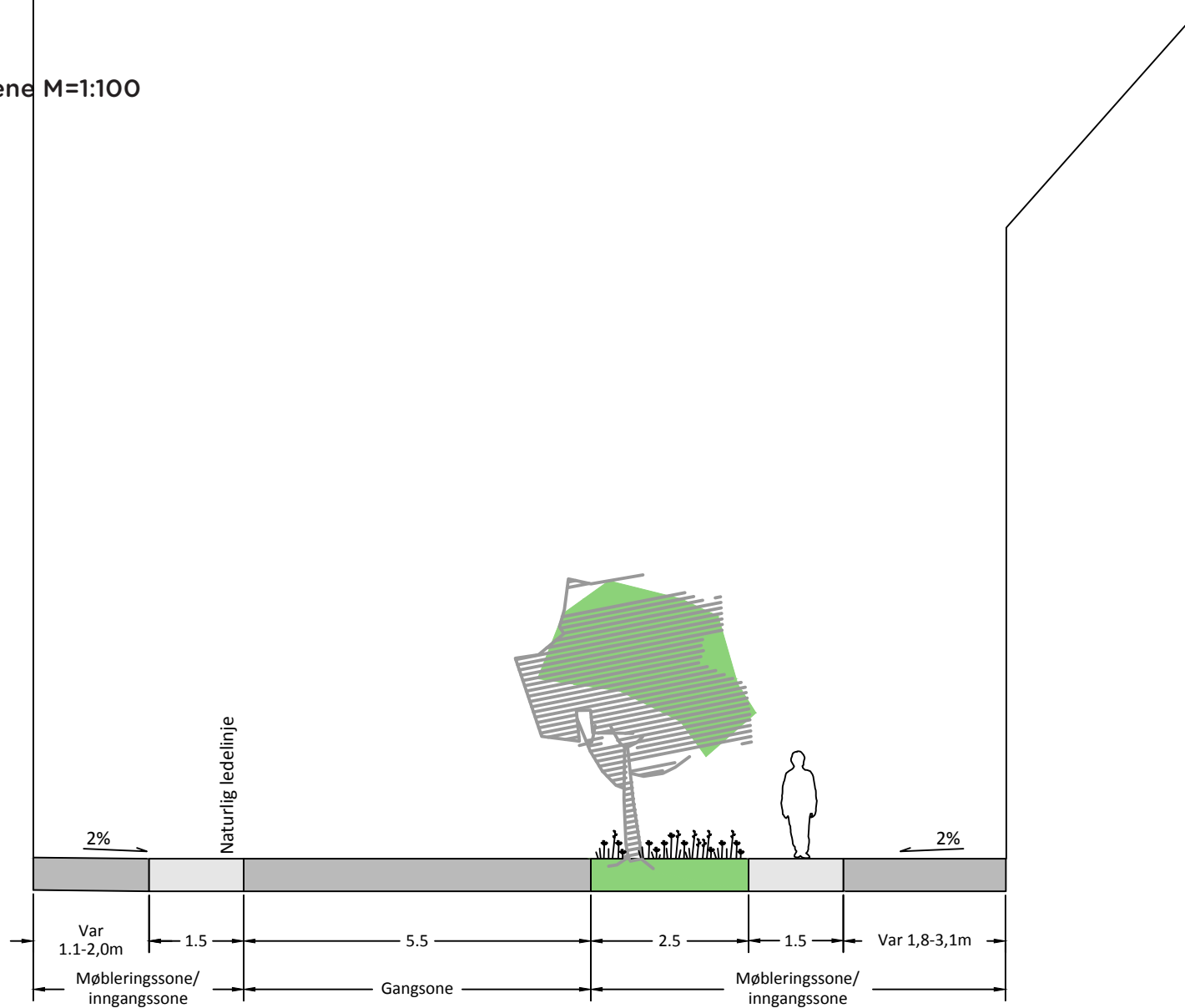

**Snitt Rikard Kaarbøs plass
RK-plass 2-2'**

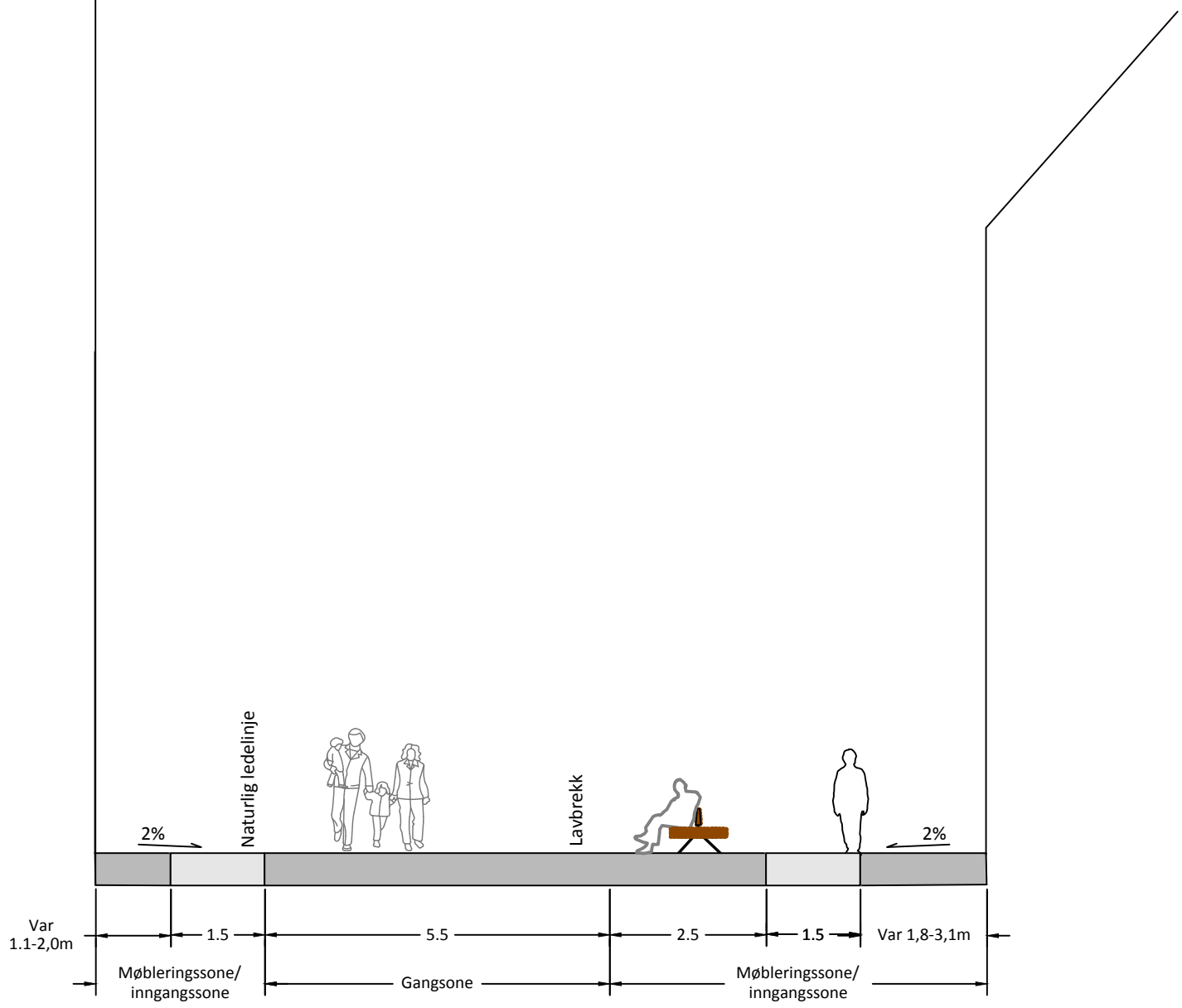

Snitt "Blomsterhjørnet" 1-1'

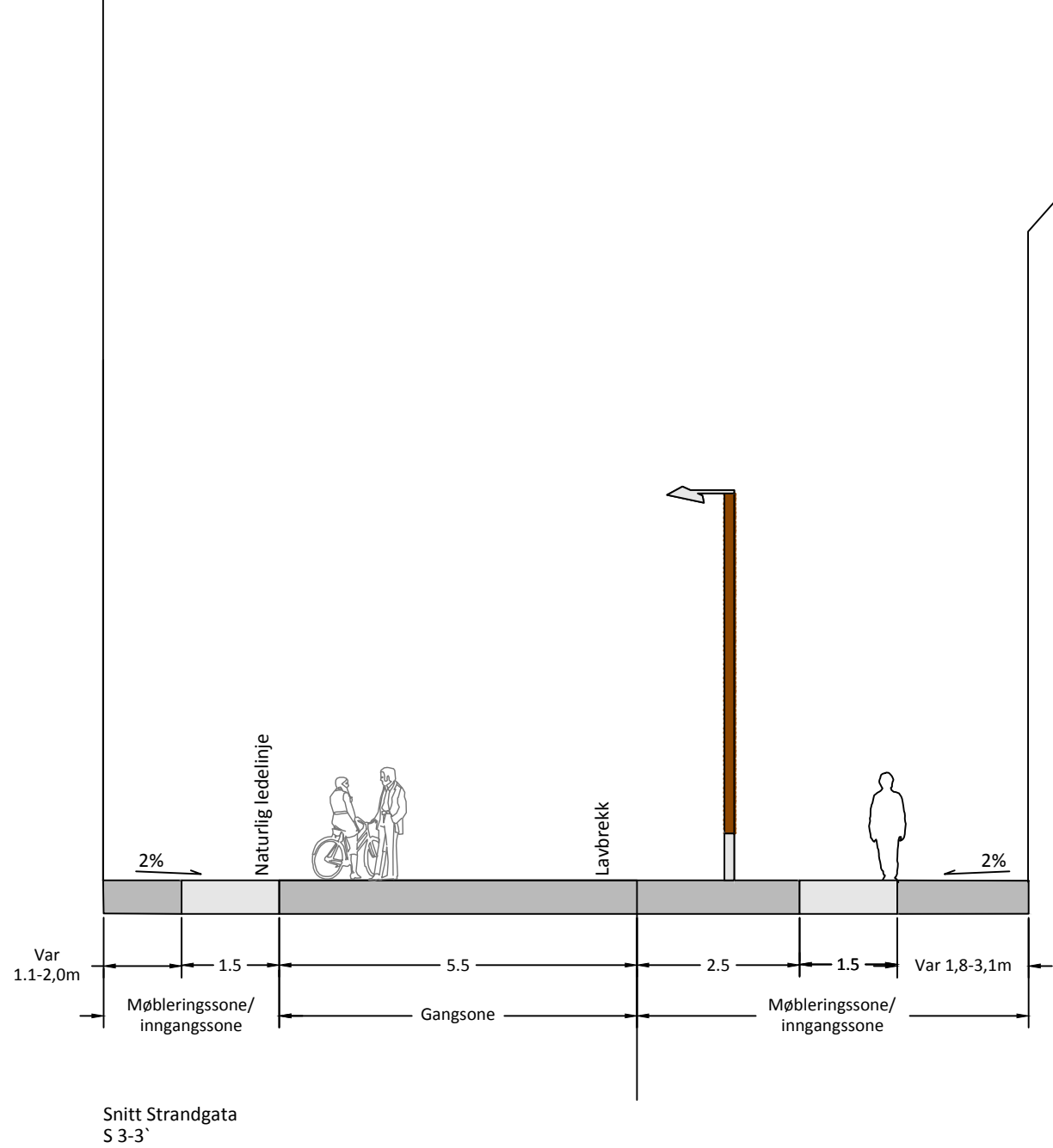
4.4. Tverrsnitt - gatene M=1:100

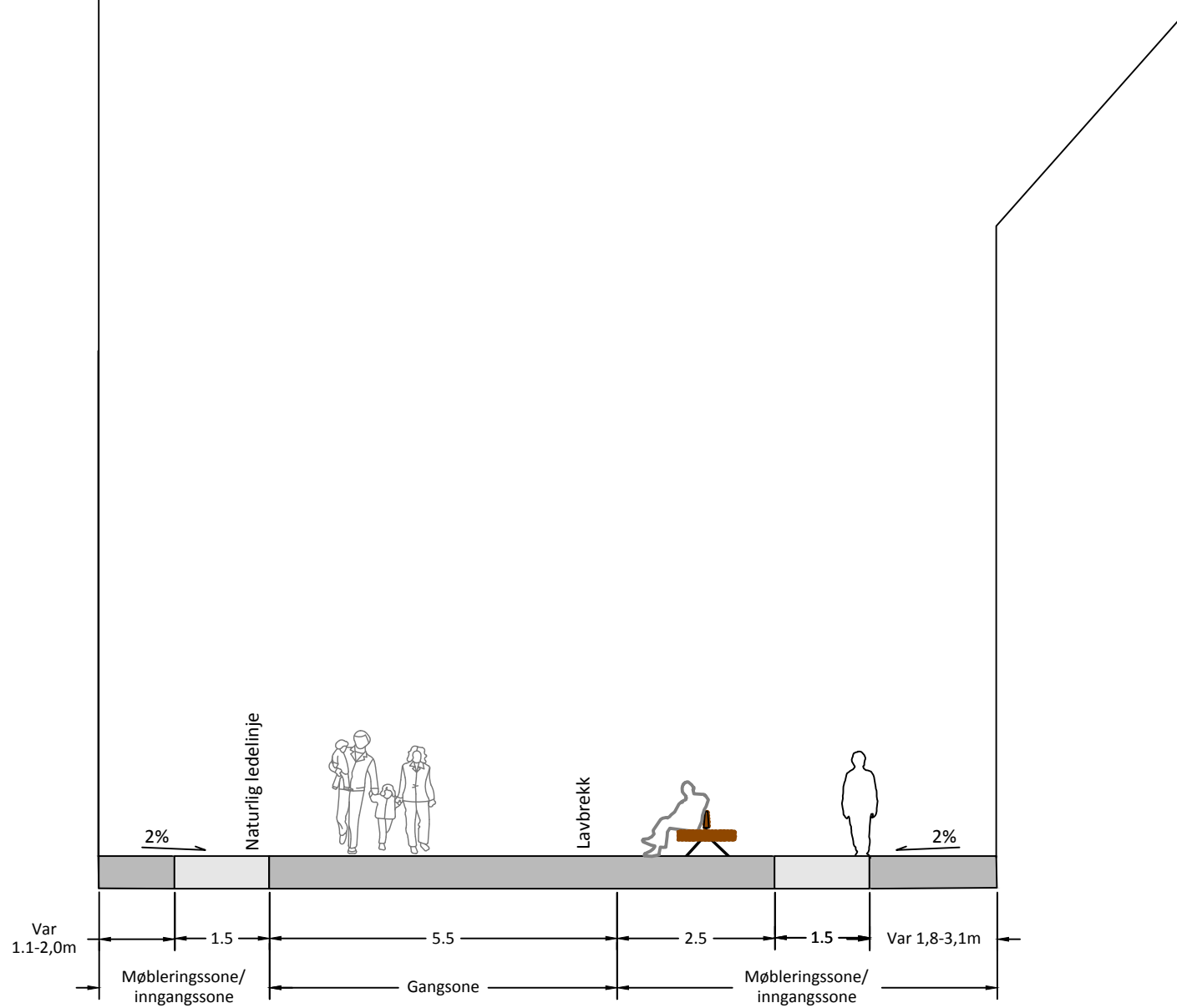

Snitt Strandgata
S 1-1'

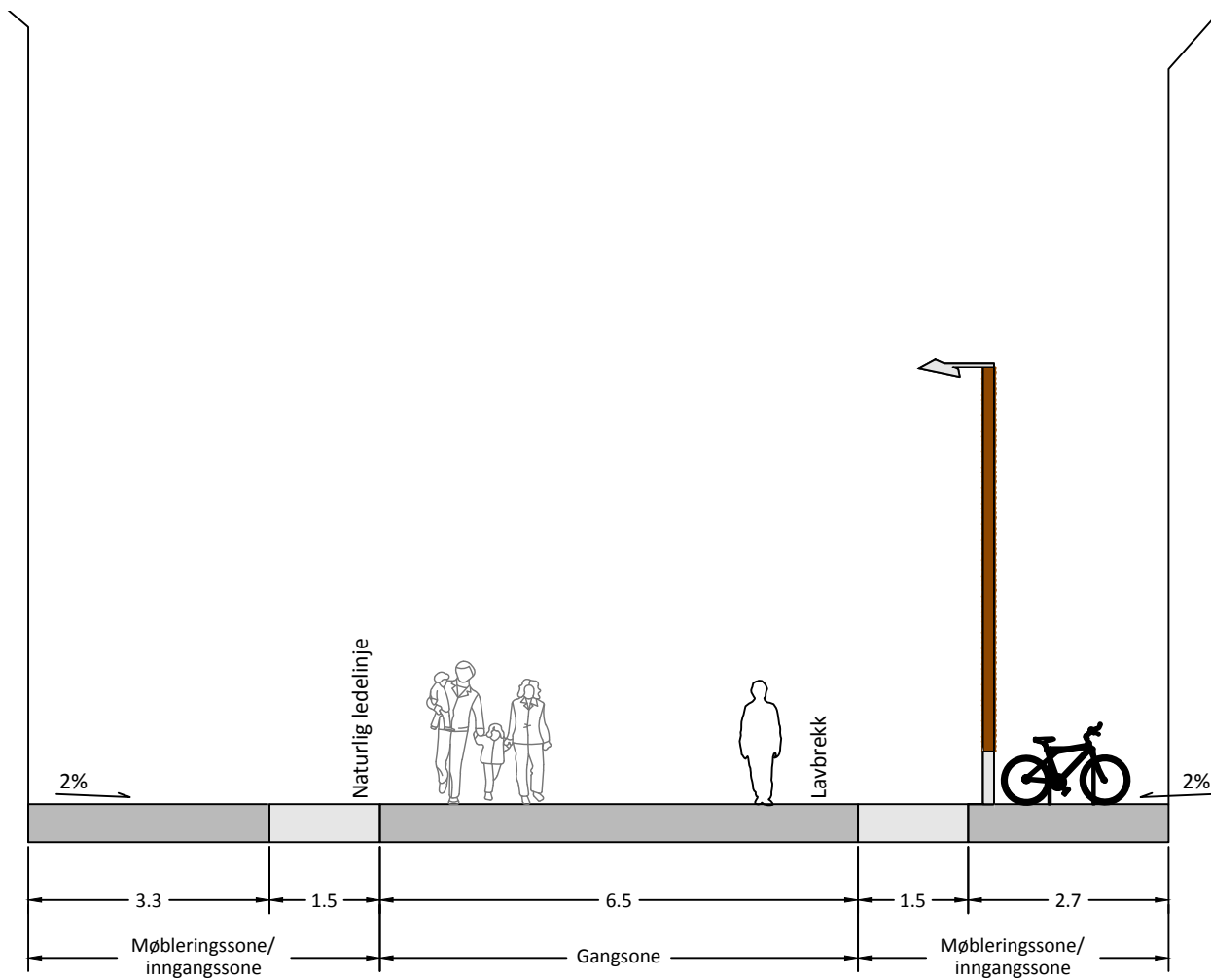

Snitt Strandgata
S 2-2'

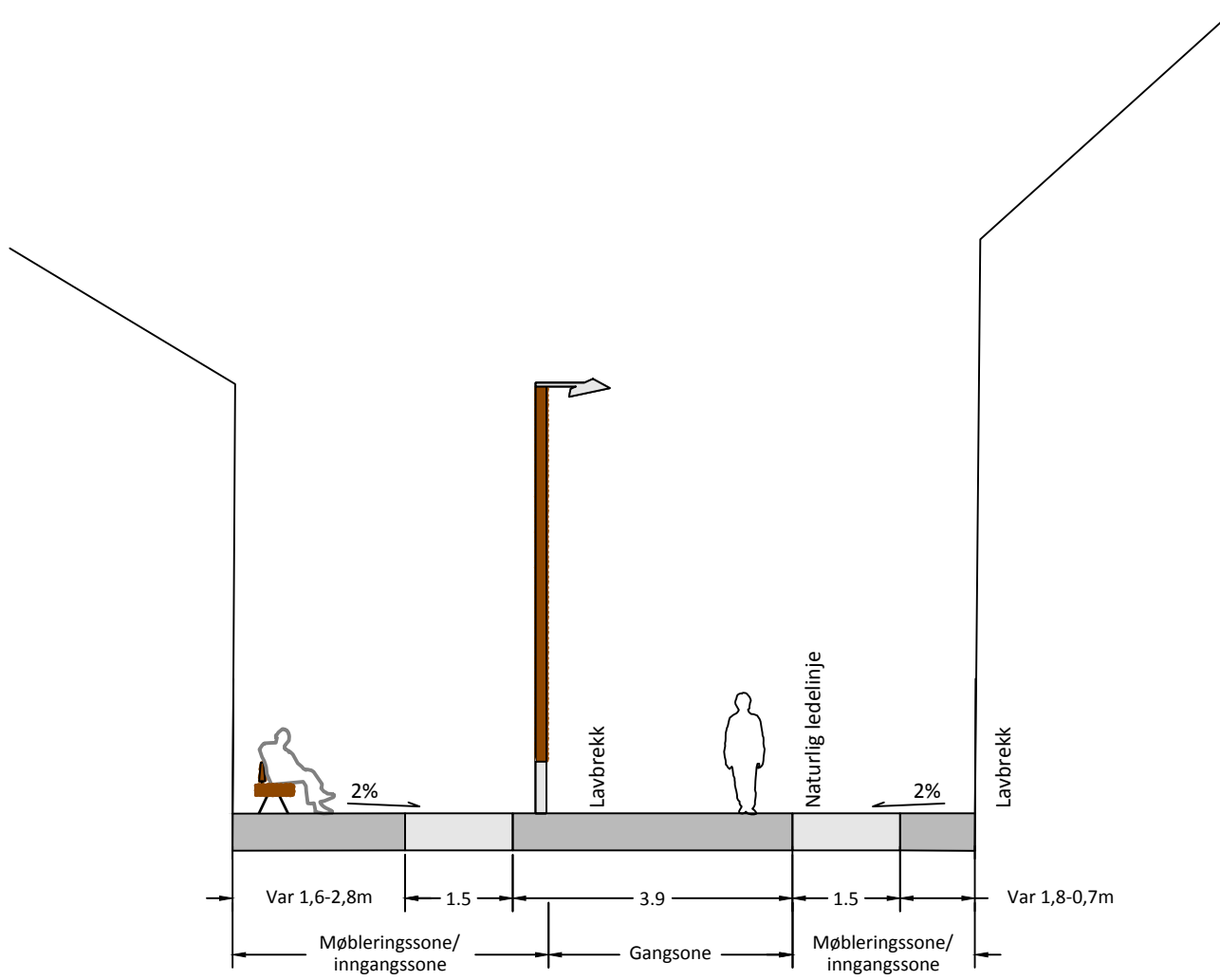

Snitt Strandgata
S 2-2'

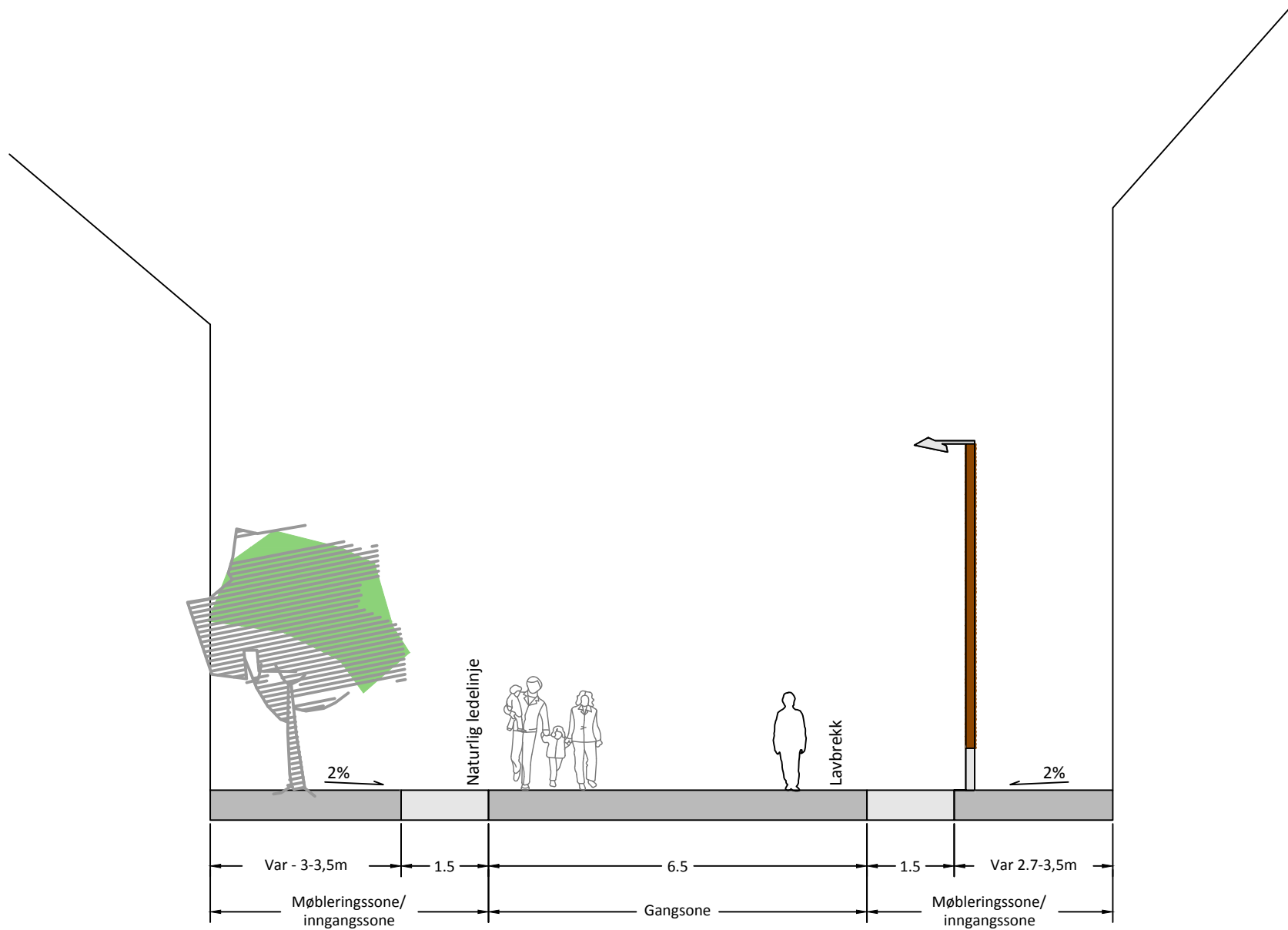

Snitt Rikard Kaarbøs gate
RK 1-1'

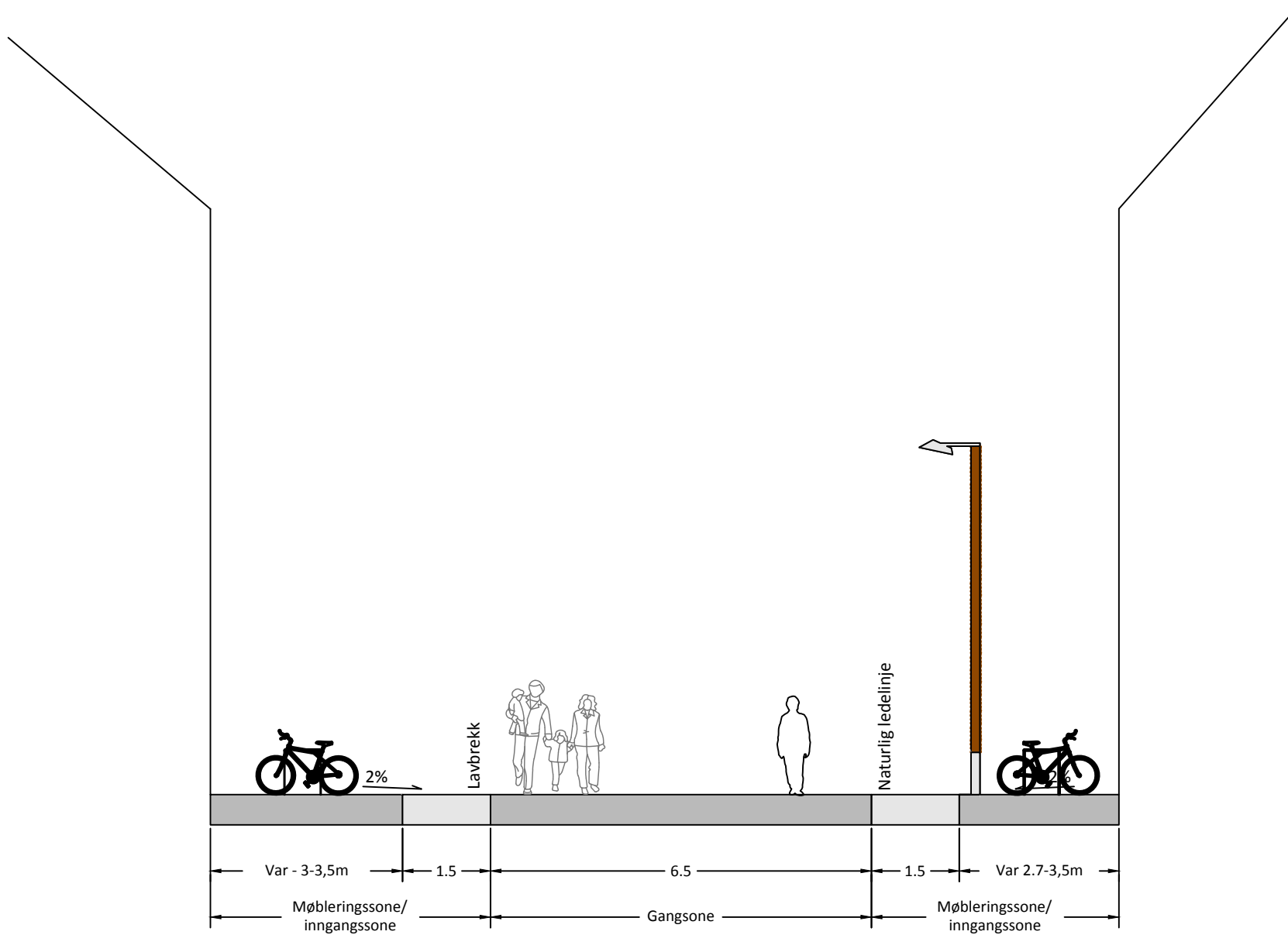

Snitt Rikard Kaarbøs gate
RK 2-2'

Snitt Hans Egedes gate
HE 1-1`

Snitt Hans Egedes gate
HE 2-2`

5. ETAPPEPLAN

5.1. Etappeplan

Hvordan jobbe videre?

Harstad kommune ønsker å starte med å oppruste Rikard Kaarbøs plass i "Den historiske byen".

Dette prosjektet påpeker at det er område B (Torvet og Sjøparken - se figur 19 for inndeling av sentrum i område A og B) som vil være riktig å etablere tidlig fordi det er dette området som har mest kraft til å gi mer byliv i Harstad. Utvikling av område B vil også medvirke til å knytte utviklingen av Larsneset tettere sammen med den etablerte sentrumskjernen.

Det historiske sentrum (Område A - se figur 19) fungerer i stor grad godt som det er og fornyelse av denne vil ikke ha like stor effekt på byliv i sentrum. Byrommene i "Den historiske byen" krever færre avklaringer, men opprusting vil ikke være så påkrevd her. Gatene i tilknytning til Rikard Kaarbøs plass vil kunne fungere godt i nåværende utforming i lang tid framover. I "den historiske byen" er det innhold i de tomme lokalene det haster mest å få på plass.

Forslag til etappeplan:

Utviklings/ utbyggingsfaser:

1. Rikard Kaarbøs plass (første del)
2. Rikard Kaarbøs plass (andre del)

Utbygging av de resterende etappene (3-6) må tidfestes når man har mer utfyllende kunnskap om avhengigheter og når kommunen har gjort prioriteringer. Se figur 21 for alle de seks utbyggingsetappene.

Utbygging av Torvet, utbyggingsfase 3A, forutsetter en del avklaringer, som: Er det politisk vilje til å fjerne P-plasser? Hjemmel er at overflateparkering skal fjernes, men alternativ lokalisering/ løsning må opparbeides før overflateparkeringen fjernes fra Torvet.

Sjøparken, utbyggingsfase 3B, er avhengig av nye planer for kollektivknutepunkt, stien langs sjøen og RV 83.

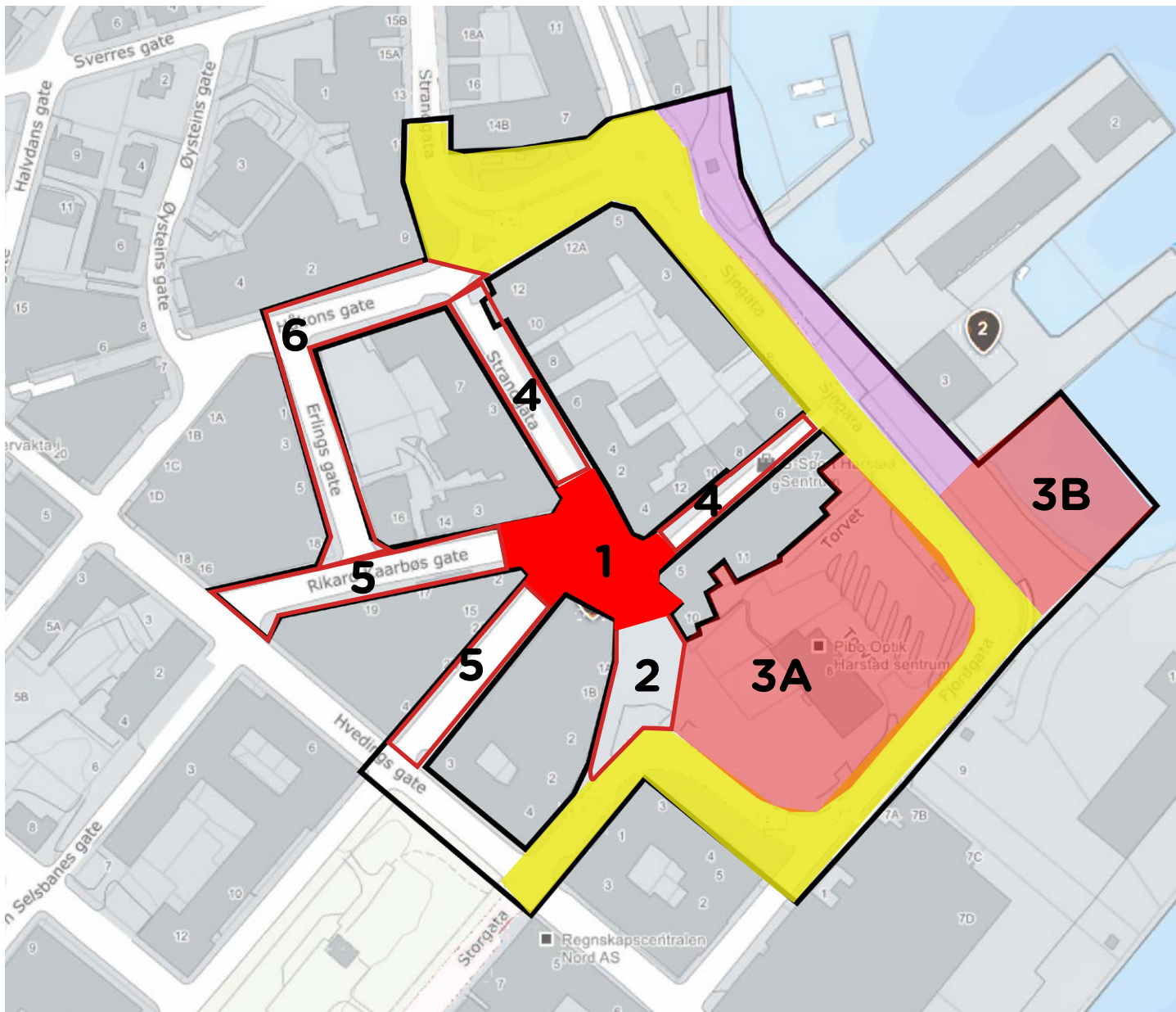
Utviklingen av det nye kollektivknutepunktet må skje i samspill med utvikling av RV83 og denne planens område B (utbyggingsfase 3A og 3B i figur 21).

Det er en rekke avhengigheter for utviklingen av flere av byrommene - og kommunen må gjøre en vurdering av hva som er realistisk å gjennomføre til ulike tidspunkt.

Midlertidige tiltak aktivitet/ vitalisering (forslag med utgangspunkt i innspill fra medvirkningen):

1. Pop-up arrangementer /aktiviteter i tomme lokaler i sentrum – start med Rikard Kaarbøs gate, som er en mye brukt gangtrasé
2. Fulle tomme lokaler med pop-up aktivitet/ arrangement.

Midlertidige tiltak vil kunne gi verdifulle innspill til valg av nytt innhold og vil sette i gang aktiviteter som vil kunne gi positive ringvirkninger i sentrum.

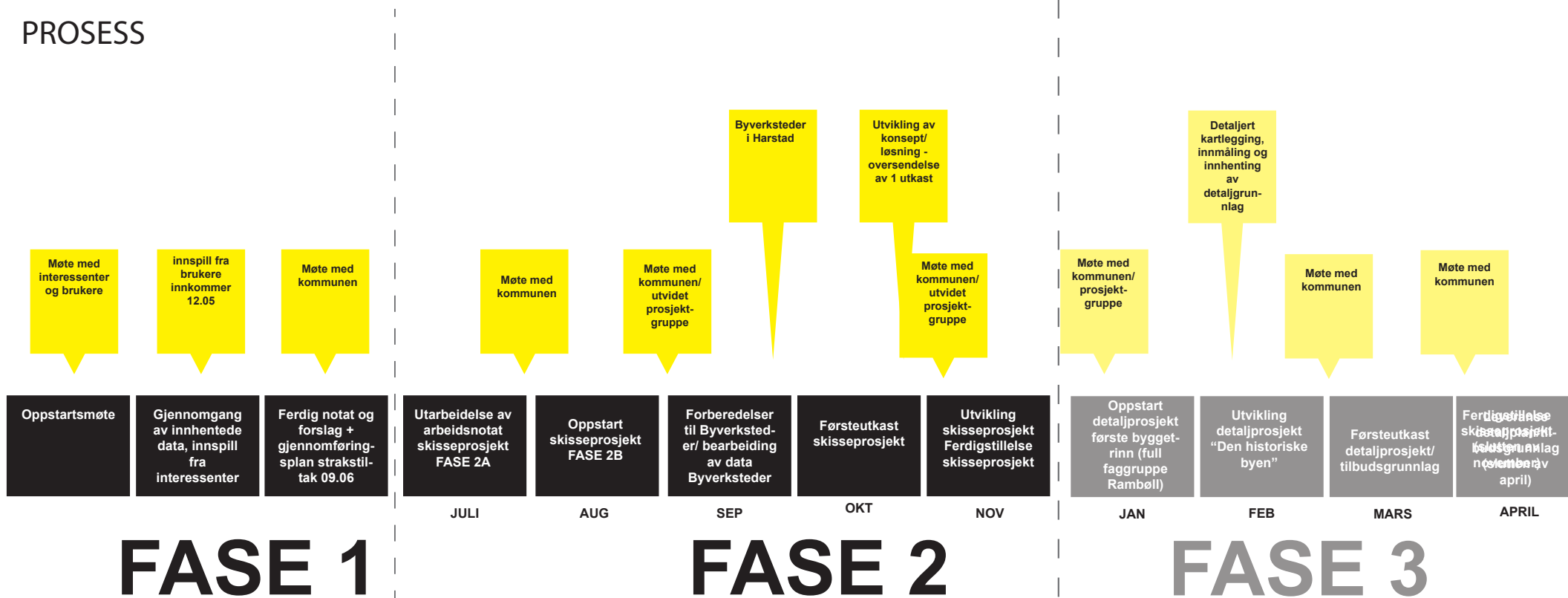
- Kan realiseres innenfor en relativt kort tidshorison
- Avhengigheter må avklares for rekkefølge
- SVV gjennomfører
- Utvikles i forbindelse med RV 83 og kollektivknutepkt

Figur 21: Planskisse som viser mulig utbyggingsrekkefølge. Tallene (1-5) viser anbefalt rekkefølge.

PROSESS

PRODUKSJON

